

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Po občnem zboru Narodne banke

Kakor smo poročali že v ponedelj-
skem »Jutru«, je bil v nedeljo v Beo-
gradu občni zbor Narodne banke. Po
svojem značaju in svojem vplivu je Na-
rodna banka izrazit javni zavod, čeprav
je formalno delniška družba. Kakor vse
poslovanje tako tudi občni zbor Narodne
banke ne zanimajo le njeni delničar-
jev, marveč vso javnost, zlasti pa go-
spodarske kroge. Letos je bilo zanimaja
še večje, ker je gospodarska in fi-
nančna kriza še bolj občutno pokazala
veliki pomen tega zavoda in je bila zato
Narodna banka šestkrat predmet nad
vse živahnih razprav pred najrazličnej-
šimi forumi in v časopisju; tudi med
proračunsko debato v Narodni skupš-
tini je prišla že ponovno na tapeto. Raz-
umljivo je po vsem tem, da se je z na-
peto pozornostjo pričakovalo, kakšen bo
odmev teh razprav in kritik na skup-
ščini banke same. Zanimanje se je še
stopnjevalo, ko se je kratek čas pred
občnim zborom izvedelo, da je podal
ostavko celokupni upravni odbor banke,
tako da ga je bilo treba na občnem zbo-
ru docela na novo izvoliti in ne samo
izpolniti, kakor so to običajno delali
dosedanji občni zbori.

In res je nedeljska skupščina Narod-
ne banke potekala v precej nervozni at-
mosferi. Kakor je razvidno iz časopis-
nih poročil, je bila bančna uprava izpo-
stavljena ostri kritiki številnih delni-
čarjev, ki so zlasti grajali njeno dose-
danjo kreditno politiko. Navajali so, da
je zaradi premalo skrbnega dovoljevan-
ja posojil morala banka samo v zad-
njih letih odpisati okrog 120 milijonov
dinarjev dubioznih terjatev, kar znaša
skoro dve tretjini delniške glavnice. Hu-
de besede so padale zlasti zaradi kre-
ditov, dovoljenih znanemu industrijske-
mu in bančnemu koncernu Dragiša Ma-
tejića. V enaki meri so delničarji kri-
tizirali višino taniem in plač ter sploh
upravnih stroškov, ki so se v zadnjih
šestih letih podvojili in dosegli lani že
impozantni znesek 63 milijonov dinar-
jev.

Na občnem zboru so govorili seveda
le delničarji banke, ki gledajo na uspe-
he in poslovanje zavoda v prvi vrsti s
stališča svojih lastnih interesov. Zahte-
ve in interesi narodnega gospodarstva
so prišli do izraza le indirektno, v ko-
likor se v raznih točkah, kakor so n. pr.
način kreditiranja, višina upravnih stro-
škov itd., krijejo z interesi delničarjev.
Poleg tega pa je še cela vrsta drugih
zadev, ki se tičejo javnih interesov, a
so z interesi delničarjev čisto celo v
nasprotju, zlasti ako se zasebni interesi
poujmujejo preveč kratkovidno, kakor se
to mnogokrat dogaja. Tipičen primer
za tako zadevo je obrestna mera. Delni-
čarji so zainteresirani na tem, da je obre-
stna mera visoka, ker je potem lahko
tudi dobiček večji, v interesu splošnega
gospodarstva pa je, da je obrestna mera
čim nižja. Kakor pa povsod, tako tudi
pri nas Narodna banka ni samo stvar,
ki se tiče delničarjev, marveč je stvar,
ki posega globoko v vse naše gospodar-
sko življenje. Da se javni interesi zava-
rujejo in upoštevajo, ima vlada že po
zakonu omogočen velik vpliv na Narod-
no banko; ona ima med drugim tudi iz-
ključno pravico do imenovanja guver-
nerja in obeh viceguvernerjev ter celo
pravico, vsakega teh treh tudi pred po-
tekem funkcijske dobe zopet odstaviti.
Seveda pa s to zakonito ingerenco vlade
na Narodno banko niso oproščeni dolž-
nosti in odgovornosti, skrbeti za javne
interese, voditelji in funkcionarji banke,
naj bodo to že vodilni uradniki ali člani
upravnega in nadzornega odbora. Kajti
enako kakor funkcija banke same je
tudi funkcija vseh teh njenih organov
več ali manj javnega značaja, ne glede
na to, ali so imenovani od vlade ali po-
stavljeni na občnem zboru delničarjev.

Na poslovanju Narodne banke, ki je
v marsikakem pogledu v današnjih ča-
slih tudi oblast z dalekosežnimi kompe-
tencami, je interesirano gospodarstvo v
vsej državi. Čim bolj je gospodarsko
življenje v kaki pokrajini intenzivno in
komplicirano, tem večji je interes te po-
krajine na finančni politiki in metodah
Narodne banke. Zato je razumljivo, da
je v tem pogledu ravno Slovenija prav
v ospredju, ker je naša gospodarska
struktura najbolj mnogolična in zlasti
naše denarno gospodarstvo najbolj in-
tenzivno. Znano so nujne potrebe in že-
lje slovenskega gospodarstva, kar se ti-
če poslovanja in politike Narodne ban-
ke, saj so bile šestkrat obravnavane
v javnosti in je redek sestanek naših go-
spodarstvenikov, da se ne bi govorilo o
tem. Pred vsem se pritožujejo naši go-
spodarski krogi, da ima dravska bano-
vina premalo kreditov od Narodne ban-
ke. Kolikor pa je dovoljenih kreditov,
so negibni, fiksni, kar podražuje denar
pri naših denarnih zavodih, ker morajo
držati v blagajnah mnogo večje vsote,
kakor bi bilo drugače potrebno. Tudi
zahteva, da se način kreditiranja spre-
meni, je zato pri nas splošna in je bila
že ob nešteth prilikah izražena. Na de-
vizni politiki Narodne banke so intere-

Proračunska razprava je v polnem teku

Včeraj je Narodna skupščina odobrila proračuna ministrstev za notranje zadeve ter
za vojsko in mornarico — Ob enem je začela obravnavati proračun gradbenega ministrstva

Beograd, 6. marca p. Današnja seja
Narodne skupščine je bila ne samo ze-
lo živahna, marveč tudi zelo napeta in
zanimiva. Skoraj ves dan se je v debati
o proračunu notranjega ministrstva raz-
pravljalo o notranje političnih prilikah.
V debati je dvakrat povzel besedo tudi
ministrski predsednik g. Nikola Uzunović
in odločno zavrnil demagoške napa-
de opozicije. Po sprejetju proračuna no-
tranjega ministrstva je Narodna skup-
ščina z velikim zanimanjem sledila iz-
vajanjem vojnega ministra ter med ve-
likimi ovacijami vojski in mornarici
brez debate z aklamacijo odobrila pra-
račun tega ministrstva. Nato je sledila
še razprava o proračunu ministrstva za
zgradbe, ki jo je z daljšim ekspozicijem
otvoril minister g. Stjepan Srkulj. V
debati, ki je trajala globoko v noč in
se bo nadaljevala še jutri, sta govorila
med drugimi tudi poslanca dravske
banovine gg. Alojzij Drmelj in Al-
bin Koman.

Dopoldanska seja

Ker je notranji minister g. Zika Lazić
že na sinočnji seji podal obširen ekspoz-
e, se je na današnji seji takoj pričela debata.
Za sejo je vladalo v parlamentarnih kro-
gih veliko zanimanje, ker je opozicija že
par dni sem napovedovala o priliki te raz-
prave »odločilno« ofenzivo proti vladi in
JNS. Vse je bilo zaradi tega radovedno,
kaj vse bodo povedali gospodje iz opozici-
je. Efekt pa je bil ta, da so se opozicijski
govorniki pritoževali nad posrednimi sreski-
mi načelniki in organi javne varnosti.

Pohvala javne varnosti

Narodna skupščina je nato prešla na
podrobno razpravo o proračunu notranje-
ga ministrstva. Prvi današnji govornik, po-
slanec Ignjat Stefanović (JNS), je izrekel
priznanje in zahvalo notranjemu ministru
ter izrazil željo, naj bi se čimprej uvelja-
vil zakon o banovinskih samoupravah. Jav-
na varnost v državi je zadovoljiva in za-
služijo v tem pogledu organi notranjega
ministrstva vso pohvalo.

Opozicijski govornik posl. Stjepan Va-
ljevac (Seljački klub) je v svojem go-
voru babil s prilikami v svojem srezu, kri-
tiziral postopanje sreskega načelnika in iz-
javil, da so Hrvatje lojalni državljani, zve-
sti in vdani kralju in državi.

Nar. posl. Milivoje Isaković (JNS) je

Predsednik vlade ostro zavrača opozicijo

Tudi svoboda parlamentarnega boja mora imeti svoje
meje — Pretiravanja in zavijanja opozicijskih govor-
nikov — Zadeva dr. Korošca in dr. Mačka

Izzvan po trditvah poslanca Kešeljevića,
je stopil na govorniški oder, burno po-
zdravljen, predsednik vlade in šef JNS
g. Nikola Uzunović ter v daljših izjavah
njih odločno zavrnili docela nedokazane
trditve govornika in obsodili početje opo-
zicije, ki prav nič ne pomisli, kako zelo s
svojimi neutemeljenimi nastopi škoduje
ugledu našega naroda in države. »So goto-
vi« interesi, je dejal med drugim, ki jih
moramo mi vsi skupaj čuvati in braniti,
pa bodisi, da smo na tej ali na oni strani
(misli opozicijo). So gotovi oziro, o katerih
se mora vedno in povsod voditi račune. Če
bi sklepali

po postopanju opozicije,

mora dobiti vsak človek vtis, kakor da se
vračamo na stara pota nedokumentiranih
inkriminacij, škodljivega generaliziranja in
pretiravanja hiperboliziranja. Vse to prihaja
v široko javnost doma in v inozemstvu
in škoduje ne samo desnic in levici v tem
domu, marveč splošnim interesom naše drž-
ave in našega naroda.

Zaradi tega prosim vse one gospode, ki
se v zadnjem času tako često zatekajo v
pomankanju drugih argumentov k take-
mu pavšanemu inkriminiranjem in genera-
liziranjem, naj ne nastopajo na tako nedo-
pusten način. Bilo bi tudi za nje same
mnogo bolje, da ne govorijo o takih stva-
reh na nepristojne adrese. Vlada in njena
večina ne jemlje nikogar, ki je kaj za-

sirani neposredno naši izvozniki, posred-
no pa vsi producenti, zlasti kmečki, ker
ta politika v veliki meri vpliva na nivo
cen onega blaga, ki ga izvažamo. Ako
omenimo naposled še obrestno mero,
smo v glavnih oblikih naznačili potrebe
in stremjenja našega gospodarstva do
Narodne banke.

Med člani upravnega odbora Narod-
ne banke je deset novih, trije iz Beogra-
da, sedem pa iz drugih krajev in pokra-
jin. Iz dravske banovine sta prišla v
upravni odbor gg. Josip Kavčič in dr.
Igor Rosina. S svojo odlično funkcijo
sta prevzela tudi velike dolžnosti in od-
govornosti, zastopati v najvažnejši go-
spodarski instituciji države nujne intere-
se gospodarstva dravske banovine. Ne
dvomimo, da bosta to tudi z uspehom
storila, saj sta oba znana kot energič-
na moža. Gosp. Kavčič je vsej javnosti

pohvalil javno varnost in šteje notranje-
mu ministru v posebno zaslug, da se je v
zadnjih letih zelo izboljšala kvaliteta urad-
ništva tega resora. Kakor v vsaki drugi drž-
avi se seveda tudi pri nas lahko dogode
nepravilnosti in zlorabe, toda to še ne
opravičuje nikogar, da bi zaradi poedincev
obsodil vse in postavljali našo državo v
slabo luč.

Senzacionalno odkritje posl. Pavliča

Posl. Alojzij Pavlič je v uvodu svojega
govora napadel pokojnega sreskega načel-
nika v Laškem Pinkavu ter je govoril o
tragediji tega odličnega upravnega urad-
nika na način, da so se v skupščini čuli kli-
ci ogorčene obsodbe. Z vseh strani so le-
teli na Pavliča kliči: »Vi ste vendar duhov-
nik! Pustite vsaj mrtve na miru!« Nato je
g. Pavlič naznanil, da bo odkril veliko
stvar. Njegovo »odkritje« se tiče pokoj-
nega Janeza Evangelista Kreka. Postavlja-
joč vprašanje, kdo je kriv, da je dr. Krek
predčasno umrl, je prišel g. Pavlič do za-
ključka, da je njegove smrti na žalost kriv
človek, ki je po rojstvu žal Slovenec, mož,
ki je takrat bil na Dunaju publicist in ki
je udaril dr. Kreka v srce ter tako povzro-
čil njegovo prenapeto smrt. Zgodovina se
ponavlja, je razlagal g. Pavlič dalje. Kot
mlad človek je tisti mož povzročil Kreko-
vo smrt, sedaj pa hoče na enak način od-
praviti tudi dr. Korošca. V to svrhu je
falzificiral tako zvane punkcije, za kar
Pavlič osebno jamči. Stvar je dospela se-
daj tako daleč, da bomo dobili po krivdi
tistega človeka v dr. Korošcu morda no-
vega slovenskega mučenika. Govor posl.
Pavliča je izzval v skupščini deloma buren
smeh in ironične medklince, deloma pa tudi
hudo ogorčenje.

Posl. dr. Dragutin Kostić (JNS) je ob-
širno razpravljal o političnih prilikah in
izrazil mnenje, da bi se mogle v notra-
njem ministru spriti napredujoče kon-
solidacije izvršiti znatnejše redukcije.
Predvsem naj se ukinejo vsi okrožni in-
spektorati. Glede občinskega zakona je iz-
razil mnenje, naj bi predsednike volilnih
odborov imenovala sodišča, ne pa sreski
načelniki.

Posl. dr. Nikola Kešeljević (Nar. klub)
je v svojem govoru ostro napadel dr. Fe-
dora Nikića, očitojajoč mu, da zlorablja svoj
poslanski položaj in da izvaja pritisk na
volilce. Obširno je govoril o domnevnih
nepravilnostih političnih organov in konče-
no izjavil, da v vlado, ki dopušča take
stvari, nima zaupanja ter bo zaradi tega
glasoval proti proračunu.

Posl. dr. Nikola Kešeljević (Nar. klub)
je v svojem govoru ostro napadel dr. Fe-
dora Nikića, očitojajoč mu, da zlorablja svoj
poslanski položaj in da izvaja pritisk na
volilce. Obširno je govoril o domnevnih
nepravilnostih političnih organov in konče-
no izjavil, da v vlado, ki dopušča take
stvari, nima zaupanja ter bo zaradi tega
glasoval proti proračunu.

krivil, v svojo zaščito. Kdor ima moralno
korajžo, da koga obtožuje,

mora zato prevzeti tudi vso odgovornost.

Z drugimi besedami, s polnim podpisom
odgovornosti naj gospodje napotijo svoje
obtožbe na pristojno mesto in tam pre-
vezamje odgovornost za resničnost svojih
trditve. Vsaka državna oblast, vsaka držav-
na ustanova, prav posebno pa vlada sama
storijo vse, da se zakoni v polnem obsegu
uporabljajo v enaki meri proti vsem in
vsakomur. Niti en minister in noben pre-
sednik vlade pa nima toliko časa, da bi
raziskoval vsako anonimno prijavo.

G. Kešeljević se je skliceval na tri pre-
sednike vlade, ki so baje vedeli za neke-
re stvari g. Nikića, ki ga on obtožuje.
Kar se mene tiče, vam lahko takoj nave-
dem primer, ki se mi je pripetil pred par
dnevi. Dobil sem

anonimno pismo,

ki pravi med drugim: »G. predsednik, vi
lepo govorite v Narodni skupščini, da bo-
ste zatirali korupcijo. To je vse lepo in
dobro, kaj pa je z onimi sto milijoni di-
narjev, ki jih imate pri trditvi Mitić in ki
ste jih zaslužili pri pančevskem mostu?«
Stvar je zelo duhovita. Ta anonimni pi-
sje gotovo misli: Če on kaj poveri, mora
biti to že zelo mnogo, najmanj 100 mi-
lionov. Teh sto milijonov pa ne more no-
siti s seboj in jih gotovo vloži v kako več-

znan organizator in voditelj našega tr-
govstva, predsednik Zveze trgovskih
gremijev. Z odlično besedo je ob vsaki
priliki v javnosti izražal potrebe in za-
hteve naše trgovine in drugih gospodar-
skih panog, zlasti tudi v pogledu Na-
rodne banke. Zato mu gospodarski kro-
gi v polni meri zaupajo in lahko vedno
računa na njihovo zaslombo. Tudi g. dr.
Rosina, odvetnik v Mariboru, je zlasti
v severnem delu banovine znan javni
delavec. Udeleževalec se je posebno na
polju kmečke prosvete in organiziranja
kmečke mladine, v zadnjih letih pa tudi
v gospodarskem življenju, vedno poln
novih misli in reformatoričnih načrtov.
Tudi v nje lahko zato naše gospodar-
stvo zaupa, da bo z enakim elanom
uspešno zastopal njegove interese v Na-
rodni banki.

je podjetje. Tvrda Mitić je ena največjih
in gotovo jih je spravil tjakaj. Da pa se
more zaslužiti tako velika vsota, mora biti
že kako večje javno delo ali podjetje. Ker
je gradnja pančevskega mostu sedaj naj-
večje javno delo, si je pisec mislil, da v
tem grmu tiči zajec. Kaj naj bi človek storil
sprito takih že skoraj vsakodnevnih
denunciacij? Jasno je, da oblasti ne more-
jo postopati na podlagi takih anonimnih
inkriminacij. Mi, politični ljudje, prav do-
bro vemo,

kako daleč sega pretiravanje.

Mislil pa, da smo baš mi prvi pozvani, da
stopimo temu zlu na pot. Če gospodje mi-
slijo, da morajo kritizirati našo notranjo
politiko, morajo biti že malo previdnejši.
Zahtevati na eni strani najskrajnejšo de-
mokratično in najskrajnejšo svobodo, na
drugi strani pa dan za dnem prihajati s
tako težkimi žalitvami in neutemeljenimi
natolcevanji, to pač nikakor ni v skladu.
Ali ni skrajna

žalitev za ves naš narod,

če se trdi, da ni sposoben, da bi se sam
politično opredelil, marveč da sledi le na-
redbam policijskih oblasti. Naš narod je
8. novembra 1931 po svobodnem preudar-
ku izvolil svoje zastopnike, med njimi tu-
di predstavnice sedanje opozicije. Ali ni
najbolj nelogično, če se ti gospodje sedaj,
ko so izvoljeni, pritožujejo, češ da niso
bili izvoljeni po volji naroda? Gospodje
hočejo očividno sami sebe demantirati. Da-
nes ljudje brez strahu pretiravajo, čeprav
jih

dogodki vsak dan sproti demantirajo

Kot trezen mož tega nikakor ne morem
razumeti. Tako postopajo sedaj tudi go-
spodje iz opozicije: pretiravajo stvari, o
katerih so sami v srcu prepričani, da so
docela drugačne, kakor pa jih predstavljajo
oni. Pri tem pa pozabljajo, da grede tako
netočne trditve tudi izven naše drža-
ve, kar gotovo ne more biti v korist ugledu
in kreditu naroda in države. In baš te-
ga bi se morali vsi izogibati.

Gospodje iz Narodnega bloka so zavze-
majo za tajno glasovanje. Moram pa prav
posebno naglasiti, da ni noben poseben in-
terese, zavzemati se za

javno glasovanje.

V prilikah, ki vladajo na vsem svetu, in
sprito velikih političnih nalog, pred kateri
stojimo, pa si moramo biti na jasnem:
ako hoče kdo s politično akcijo rušiti ce-
lino te države, moramo vedeti, kdo je to.
Ko smo razpisali občinske volitve, smo sto-
rili to s najboljšim namenom, da damo
občinam njihovo samoupravo. Naravno pa
je, da smo vsi želeli, da pri teh volitvah
dobimo večino. To je pač želja in cilj vsa-
ke stranke. A tudi vsaka taka želja ima
svoje meje. Taka želja gre samo tako da-
leč, da se s strani državnih oblasti z no-
benimi nedopustnimi, nelegalnimi ali pro-
zakonitimi sredstvi ne zabranjuje izvrševanja
državljanjskih svoboščin. To je

politika vlade in politika JNS

(Viharno pritrjevanje.) JNS hoče samo po-
litiko poštenja in nosi za tako politiko vso
odgovornost. Če je pri tem ta ali oni kan-
didat ali ta ali oni predsednik občine v
želji, da bi očeval svoj položaj, storil ne-
kaj, kar ni pravilno in ni v skladu s poli-
tiko JNS, za to JNS ne more nositi od-
govornosti in se zaradi posameznih prime-
rov na vso stranko in vlado ne sme me-
tati blato, kajti za take stvari je odgo-
vornost samo dotični organ ali dotični politi-
čni človek, ne pa vlada in vladna večina,
niti ne sedanj režim.

Besede predsednika vlade je sprejela
zbornica z dolgotrajnim odobravanjem in
viharnim pritrjevanjem.

Predsednik opozicijskega Seljačkega kluba

Posl. dr. Nikola Nikić, predsednik Se-
ljačkega kluba, je zamerjal vladi, da se
zbornici ni predstavila z deklaracijo. Do-
kazoval je, da vlada Nikola Uzunovića ni
isto, kar je bila vlada Milana Srđića, nam-
reč da obstoja med njima velika program-
ska razlika. Nikakor se ne more strinjati
z onimi, ki menijo, da je Srđić padel za-
radi spora z Radenkom Stankovićem in
Ljubomir Tomasićem, ki da sta poizku-
šala sestaviti svojo vlado v okviru JNS.
Čeravno pa smo ves mesec čakali na izjavo
vlade, smo žele pred par dnevi slišati
izjavo predsednika vlade g. Uzunovića. Ta
izjava se zaradi svoje važne politične vse-
bine lahko smatra za programsko. Puščam
ob strani politična pojmovanja in politič-
na vprašanja državne ureditve, a vsakdo,
ki se zanima za politično delo in uspehe
dr. Milana Srđića, je moral takoj slutiti,
da je s to programsko izjavo Nikole Uzu-
novića napravljena pika celi politični pe-
novič. V svojih nadaljnjih izjavah je go-
vornik trdil, da je bilo »pregnanje dr.
Mačka in Korošca glavna vsebina progra-

ma dr. Srđića.« G. Uzunović je v svoji
izjavi popravil to, kar je omajal njegov
predhodnik. V svojih nadaljnjih izjavah
je tudi posl. Nikić napadal organe javne
varnosti in politične uprave in izjavil, da
bo glasoval proti proračunu.

Druga izjava g. Uzunovića

Ob največji pozornosti vse zbornice se
je nato ponovno dvignil predsednik vlade
g. Uzunović ter izjavil, da je posl. Ni-
kić na docela svojstven način komentiral
njegovo izjavo od 27. februarja. »O tej izjavi
sem slišal tudi že docela nasprotujoče
komentar. Zato moram pred vso zbornico
ponovno podčrtati: Pri svoji izjavi dne 27.
februarja vztrajam v celoti, ji nimam nič
več dodati in ničesar odveti. G. predgo-
vornik je bil tudi tako svoboden, da je kri-
tiziral ukrepe, ki so bili izdani proti dr.
Antonu Korošču in dr. Vladimiru Mačku.
Predstavil jih je kot rezultat politike ka-
bineta dr. Milana Srđića. Zot predsednik
vlade moram izjaviti, da so ti ukrepi rezul-
tat postopanja dr. Mačka in dr. Korošca
samega in so se proti obema izvajale samo
določbe zakona. (Viharno odobravanje zbor-
nice). Kar je bilo v govoru predgovornika
pretiravanje in generaliziranje, na to bo
dobil odgovor od resornega ministra.
Jaz le obžalujem, da moj, malo prej stor-
jeni apel, naj bi se ne generaliziralo in
pretiravalo, ni imel uspeha.«

Replika notranjega ministra

Nato je notranji minister g. Zika Lazić
odgovoril na nekatere kritike posl. Nikića
ter s točnimi podatki zavrnil njegove ob-
tožbe. Karkoli se je kje zgodilo nepra-
vilnega in kjerkoli se je ugotovila kakr-
šnakoli, pa tudi je najmanjša zloraba, je
postopalo notranje ministrstvo najstrožje
in so bili krivci kaznovani ne le disciplin-
sko z odpuštom iz službe, marveč so bili
vrh tega še izročeni sodišču. Notranje mi-
nistrstvo je storilo vse, da se prepreči
zlorabe in nekorrektnosti. Upoštevati pa
je tudi treba, pod kako težkimi prilikami
vrše zlasti organi javne varnosti svojo de-
likatno in šaporno službo.

Končno je notranji minister g. Lazić ugo-
tovil, da ima vtis, da so vse te dozdnevne
obtožbe posl. Nikića samo maščevanje za
to, ker ni hotel na njegovo zahtevo odstra-
niti nekega župana, ki ni ničesar zgrešil.
Prav tako se mu dozdeva, da se g. Nikić in
tovariši s takimi demagoškimi nastopi pri-
pravljajo na prihodnje volitve in upajo, da
bodo s podpihovanjem plemenske mržnje
dosegli svoj zaželjeni uspeh. Toda v tem
pogledu so lahko že danes sigurni, da se
hudo varajo. Minili so časi, ko so se mogli
s takimi metodami dosegati uspehi. Na-
rod je takim zapeljivcem že davno obrnil
hrbet in se združil v taboru narodnega in
državnega edinstva. To so najbolj pokazale
tudi zadnje občinske volitve, iz katerih
so izšli poraženi vsi oni, ki so nastopali
proti narodnemu in državnemu edinstvu.

Na dopoldanski seji so govorili nato še

poslanec dr. Ranko Jancul (JNS), dr.

Milovan Grba (JNS), dr. Stjepan Bacić

(Narodni klub) in Jordan Babanović (JNS),

nakar je bila seja ob 13. prekinjena.

Popoldanska seja

Razprava se je nadaljevala popoldne ob
16. Na popoldanski seji so govorili poslan-
ci Marko Petrović (JNS), Miloš Dra-
gović (Narodni klub), dr. Milan Čvan-
bekić (JNS), Vasa Trbojević (JNS) in
dr. Marko Kožulj (Seljački klub), ki je
ponavljal napade ostalih opozicijskih go-
vornikov na organe javne varnosti. Nato je
dobil besedo posl. dr. Fedor Nikić, ki je
v svojem govoru dokazoval, da ob tobožje,
ki so bile na dopoldanski seji izrečene pro-
ti njemu, ordinarna kleveta, za katero si
bo poslal zadoščenje pred sodiščem.

Nato so govorili poslanec Hadži Todor
Kalamatićević (JNS), Rista Djokić
(JNS), Milenko Milutinović (JNS)
in dr. Petrak (Narodni klub), ki je na-
padel bivšega ministra Pavla Matića, ta
pa mu je takoj odgovoril in dokazal, da
so vse trditve netočne. Ob zaključku debate
je ponovno povzel besedo notranji mi-
nister g. Zika Lazić, ki je odgovoril na
kritiko posameznih govornikov ter ugotov-
vil, da so obtožbe proti organom notranje-
ga ministrstva, narekovane predvsem iz
političnega maščevanja. Z izjavo, da bo no-
tranje ministrstvo brez ozira na to, da bo veljal
zakon za vse in vsakogar, je proslil Narodno
skupščino, naj sprejme predloženi prora-
čun.

Ob 20.15 je Narodna skupščina z ogra-
mno večino odobrila proračun notranje-
ga ministrstva. Proti so glasovali ne nekateri
opozicijski poslanci, tako da je bil proračun
sprejet malone soglasno, kar je zbornica
pozdravila z dolgotrajnim ploskanjem.

Soglasno odobren proračun za narodno obrambo

Ekspozice ministra generala Stojanovića — Proračun
je bil sprejet brez debate in soglasno

Po odob

V času miru se računalo na 1% od celokupnega prebivalstva. Potem ko pa se morala na proračun za vojno in mornarico računati na vojno, ki bi stala okrog 140 tisoč ljudi. Proračun sam pa bi moral znašati četrtino celokupnega državnega proračuna, torej 2 in pol milijardi dinarjev. To stevilo prav za prav niti ni veliko, če računamo, da obsega naše obrambno ministrstvo vojsko na kopnem, letalstvo in mornarico, torej tri oddelke oboroženih sil. Tak proračun bi odgovarjal tudi stvarnim potrebam, to je neprekinjenemu razvoju vojske in mornarice, njenemu postopnemu povečanju in letnim naborom kontingenta. Dve in pol milijardi dinarjev bi torej ne pomenilo pretrpane vsote, toda na zalogi je bilo potrebno tudi pri tem proračunu upoštevati vsa navedena stedenja in zato zmanjšati proračun za približno poslovanje do leta 1935 milijonov. Približno poslovanje do leta 1935, odkar smo proračun vedno znova in vedno bolj znatno reducirali. Naravno je, da zaradi teh znižanih izdatkov proračun ne obsega niti približno vseh onih del in poslov, ki bi bili neobhodno potrebni, če bi ne bilo sedanje krize. Redukcije kreditov so se izvršile v vseh poglavjih proračuna v enaki meri.

Na prvem mestu so bili reducirani osebni izdatki, ki znašajo okrog 645 milijonov. Večji del teh izdatkov odpade na plače častnikov, vojaških uradnikov, podčastnikov in vojakov. Minister je podrobno navedel koliko častnikov, vojaških uradnikov, podčastnikov in vojakov šteje naša aktivna vojska. Nato je prišel obravnavati materialne kredite, ki znašajo za vojsko na kopnem 1023 milijonov, za letalstvo 142, mornarico 120, in za obvezne čete pa 15 milijonov dinarjev. Minister je podal tudi poseben pregled razdelitve materialnih izdatkov na posamezne vojaške stroke in za prehrano. Obširno je govoril o dobavi hrane za ljudi in živino.

Nato je govoril o obravnavi vprašanja naših tovarn, orožja in municije. Poudaril je, da se je že v času poslednjih vojn izkazalo, da mora vsaka država razpolagati z lastnimi tovarništvom in izdelki. Države, ki so se lahko zalagale za časa vojne s lastnim orožjem in strelivom, pač niso nikoli prišle v stisko. Mnogokrat pa so v onih državah, ki so si morale nabavljati potrebni material iz tujine, nastopili najresnejši trenutki baš zaradi pomanjkanja

orožja in streliva. Zaradi tega skušamo pri nas poskrbeti, da se pripravimo tudi v tem pogledu na obrambo naše domovine. Naša dva zavoda v Kragujevcu in Obilježju imata posebne oddelke v Sarajevu, Zagrebu, Skopiju in Čačku. Oba zavoda sta urejena kot prave popolne tvornice, v katerih se izdelujejo vsi vojski potrebni izdelki. Tu di po kakovosti se ti izdelki vedno bolj izboljšujejo. Minister je posebej pohvalil strokovno znanje inženjerjev in ostalih nameščenecv, ki so zaposleni v teh zavodih.

V svojih nadaljnjih izjavah je minister general Stojanović poudaril, da je proračun tako v materialnem kakor v personalnem pogledu skrben na najskrajnejši minimum. Obširno je govoril o potrebah zrakoplovstva ter naglasil njegovo važnost ne samo v vojnobrambenem, marveč tudi v narodno-gospodarskem pogledu. Naglo napredujoča tehnika zahteva tudi na tem polju vedno novih in večjih izdatkov.

Govoreč o mornarici, je gosp. minister rekel, da so tudi tu omejitvi krediti najskrajnejši in znašajo komaj 167 milijonov Din. Končno je gosp. minister naglasil, da se tudi njegovo ministrstvo a svoje strani prizadeva lajšati sedanje gospodarske težave in akcija pomagati kmečkemu prebivalstvu predvsem na ta način, da direktno pri konsumantih, v prvi vrsti potom zadruge, kupuje vojski potrebna živila. Ob koncu svojega ekspozicije je gosp. minister poudaril, da ne smemo izpuščati iz vida važnosti narodne obrambe baš v sedanjih časih, ko se povsod okrog nas oborožujejo. Zato je potrebno, da se dajo na razpolago potrebna sredstva, da obkramo svojo vojsko in mornarico na dostojni višini.

Narodna skupščina je sprejela izjava generala Stojanovića za viharimi zračnimi napadi narodni vojski in mornarici. Ko je predsednik skupščine odprl debato in govoril, naj se javijo govorniki, je vzklikala vsa skupščina: Ni treba debatirati, sprejemamo a klamacijo! Ni treba glasovati! Zastopnik Jugoslovenskega narodnega kluba je nameraval podati še posebno izjavo, da bo njegov klub glasoval za proračun, toda spričo čudnosti vse zbornice je bila ta izjava nepotrebna. Predsednik Narodne skupščine je pod predlavljalocimi se ovacijami ugotovil, da je sprejel proračun ministrstva vojske in mornarice brez debate a klamacijo.

Ekspeze ministra za gradnje dr. Srkulja

V razpravi o proračunu ministrstva za javna dela sta govorila tudi poslanca Drmeš in Koman

Ob 20.45 se je nato pričela razprava o proračunu ministrstva za gradnje. Razpravo je otvoril minister g. Stjepan Srkulj z daljšim ekspozicijem, v katerem je izjavil med drugim:

Kakor vsi drugi proračuni, je bil tudi proračun tega resora znižan na najskrajnejši minimum. Preko tega se brez škode za narodno gospodarstvo ne bi moglo iti. Naloga ministrstva za javna dela ni samo vzdrževanje cest, marveč tudi zaščita pred poplavi, urejanje hudournikov in sodelovanje pri zboljševanju zdravstvenih prilik potom izsuševanja močvirij itd. Materialni izdatki znašajo 94,5 osebni izdatki pa 70,5 milijona. V svojih nadaljnjih izjavah je g. minister obširno navedel vse ceste, ki se grade in druga večja javna dela. Obširno je omenil položaj v poplavljenem ozemlju in izrazil obžalovanje, da sedanje splošne gospodarske priroke onemogočajo vsako obsežnejšo akcijo na tem polju. Med drugim je minister Srkulj navedel, da so zasigurno krediti za dovršitev novega poslopja za Narodno skupščino, tako da bo mogla v doglednem času zasedati v domu, ki bo dostojno veličine Jugoslavije. Narodna skupščina je to vest sprejela z velikim odobravanjem.

Vprašanje zasavske ceste

V nato sledeči debati so govorili nar. posl. Alojzij Pavlič, Djuro Leusić, Gojko Kurtović, nakar je povzel besedo nar. poslanec Alojzij Drmeš. Zaradi omejenega časa se je v svojem govoru omejil na najglavnejši problem dravske banovine, ki spada v ta resor, to je na vprašanje zasavske ceste. Med drugim je izjavil: Že več let pred svetovno vojno so smatrale one občine, ki so zainteresirane na graditvi ceste ob desnem bregu Save, med Ljubljano in Zidanim mostom, to vprašanje za največje in najtežje problem. Znančaji te ceste je postal po svetovni vojni še mnogo večji in predstavlja veliko važnost ne samo za zainteresirane občine, temveč tudi vitalen interes za vso državo. Prirodna zveza med Zagrebom in Ljubljano je dolina Save. Glavna železniška zveza teče vso pot po levi strani reke Save, nima pa prirodne paralele na desnem bregu. Od Ljubljane do vasi Laze obstoja občinska cesta, od tu dalje pa do Zidanega mosta pa nobene zveze niti ceste, niti poti, ponekod niti kozje steze več. Od Radeč preko Krškega se nadaljuje državna cesta do Zagreba. Zgraditev onega dela ceste ob desnem bregu Save od Laz do Zidanega mosta v dolžini 53 km je brez pretiravanja najvažnejši problem ne samo dravske banovine.

Minister dr. Kramer o iznadih posl. Pavliča

Beograd, 6. marca. V Narodni skupščini je poslanec laškega sreza g. Alojzij Pavlič vodil ves čas proračunske debate kampanjo proti omejitvi ministra dr. Kramerja. V svojih govorih sicer ni imel poguma da direktno imenuje ime dr. Kramerja vendar pa so aluzije tako jasne, da se vedno vidi koga misli. Slovenski poslanci grede preko Pavličevih izjav a dr. Kramer smatra da je to tudi edini odgovor, ki ga ti namadi zaslužijo. »Kar se mene tiče« je dejal g. minister dr. Kramer v krogu na rodnih poslancev, ki so dajali duška svojem nerazumevanju nad izpadi posl. Pavliča »smatram da smem mirno preiti preko posvov in obrekovanja tega gospoda. Mora lepe kvalifikacije tej nanadov se pač na lepše kažejo v tem da me je danes poizkušal narediti Narodni skupščini kot morlica nekonegna dr. Janca Evangelista Kreka. Ali naj se tu branim? Morda bi bilo nathilne vse to obrekovanje in obrekovanje izročiti sodišču za kar date možnost skupščinski poslovniki morda pa bi bilo še boljše, izročiti stvar psihiatrom.«

Za regulacijo Save, Drave in Mure

V podrobni debati o proračunu ministrstva za gradnje želim poudariti posebno potrebo, da se izvede regulacija Save, Drave in Mure. Periodično se namreč pojavljajo v dravski banovini poplave, ki povzročajo ljudstvu ogromno škodo. Prav tako škodujejo poplave tudi državi, ker uničujejo vse javne naprave. Vode uničujejo železelske pridelke, odnašajo plodno zemljo, rušijo ceste in mostove, hiše in gospodarska poslopja, uničujejo blago, ki ga hranijo ljudje v svojih stambah. Samo lanske poplave so v dravski banovini povzročile preko 30 milijonov dinarjev škode. Država in samoupravne oblasti so bile prav tako težko oskodbane, ker so morale obnavljati ceste in mostove in pomagati ljudem, da so si popravili hiše in se oskrbeli vsaj z najbujno, nujno potrebno hrano. V dravski banovini se občuti veliko pomanjkanje plodne zemlje. Poplave, ki nastanejo zlasti zaradi tega, ker so reke neregulirane, odnašajo najboljša in najbolj plodna zemljo in naplavlajo na polja, ki so še ostale kamene in pesek ter tako uničijo velike komplekse še preostalih plodnih zemljišč. Ob teh rekah imajo naši kmetje in delavci svoje domove, miline in druge naprave. Zato baš ujam neprestano grozi propast zaradi poplav. Iz vseh teh razlogov je nujno potrebno, da se omenjene tri večje reke čim prej regulirajo. Sicer je res izredna težava s finančnimi sredstvi, toda z zavarovanjem najnevarnejših mest z nasipi nikakor ni odlašati. Kakor za javna dela v svrhu pobiranja nezaposlenosti tako so potrebni primerni izdatki tudi za ta dela. Stediti bi pomenilo v tem primeru povzročiti novo še večjo škodo, ne pa koristiti. Govornik je pozval ministra, naj posveti svojo posebno skrb temu vprašanju in naj za vsako ceno najde potrebna finančna sredstva za regulacijo Drave, Mure in Save. Končno je izjavil, da bo glasoval za proračun ministrstva za gradnje.

Razprava o proračunu ministrstva za gradnje, za katero je prijavljenih 36 govornikov, je bila nato prekinjena in se bo nadaljevala jutri.

Kuga v Indiji

London, 6. marca. Po vesteh iz Luknab je kuga v združenih indijskih provincah zahtevala v zadnjih mesecih 2866 smrtnih žrtv.

Balkanski pakt pred turškim parlamentom

Atena, 6. marca. AA. Turški poslanik v Atenah je nocoj sporočil grški vladi, da je popolnoma turška vlada v Ankari predložila veliki narodni skupščini načrt zakona o ratifikaciji balkanskega pakta.

Rooseveltova poslanica

Washington, 6. marca. K. Na zborovanju vodilnih ameriških industrijecv je včeraj predsednik Roosevelt govoril o ameriški gospodarski in socialni obnovi. Njegov govor so prenašale vse ameriške brezžične oddajne postaje.

Roosevelt je v svojem govoru poudaril, da novi gospodarski sistem, ki ga je uvedel, ni ustvarjen za danes ali jutri, marveč bo ostal trajen. Zlasti veliko pozornost je zbudila njegova napoved, da se bo v svrhu nadaljnje gospodarske restabilizacije ponovno skrič delavni čas in da se bodo obnem povzdale plače nameščenecv.

Gospodarski položaj Amerike je bil pred letom dni tako resen, da je bila vlada prisiljena začeti z izrednimi odredbami. Gospodarski sistem Zedinjenih držav ni v ničemer podoben komunističnemu kolektivizmu ali fašističnemu gospodarski diktaturi. Vlada hoče ameriško krizo odpraviti s tipično ameriškim odredbami in noče slediti tujim zgledom, zlasti pa ne takim, ki nimajo ničesar skupnega z osnovnimi demokratičnimi načeli, na katerih stoji ves razvoj ameriškega gospodarstva.

Industrijci je Roosevelt pozval, naj namestijo pri svojih podjetjih več ljudi in naj jih plačajo tako, da bodo njihovi življenjski pogoji v skladu z sedanjimi produktivnim standardom. Le na ta način je napredek mogoč. Velika stiska večine ameriškega naroda je tako nastala, da ni več nobenega časa za premišljanje, če se mora dati prednost dobičku pred človečnostjo ali pa narobe. Zato se morajo ukrepi nacionalne reparacijske akcije nemudoma pojaviti tudi v praksi.

Katastrofa italijanskega parnika

Bukarešta, 6. marca. K. V bližini rumunskega pristanišča Konstanca se je ponesrečila italijanska tovorna ladja »Santoni«. Vihar je vrgel ladjo na čeri, tako da je pričela voda naglo vdirati v njen trup. Na pomoč ji je sicer prihitela angleška reševalna ladja »King Lear« in kmalu nato še več vlačilcev, vendar ladje niso mogli več rešiti. 16 članov posadke se je s čolnom spustilo na razburkanu morje, valovi pa so kmalu prevrnili še ta čoln. Trije mornarji so že v bližini čolna utonili. Ostali so sicer plavali do 400 m oddaljenega obrežja, vendar pa jih je osem izmed njih zaradi mraza kmalu potem umrlo. Izmed osem članov posadke, ki so ostali na ladji, so rešili došleje le enega. V poslednjih urah se je vihar toliko pomiril, da upajo rešiti tudi ostale mornarje s kapitanom na čelu.

Bukarešta, 6. marca. AA. Iz Konstanca poročajo, da je rumunski vlačilec »Ducarešil kapitan in 6 mornarjev italijanskega parnika »Santoni«, ki se je včeraj potopil blizu Konstanca. Od davi so potegnili iz morja 12 novih trupel utopljenecv a ponesrečene ladje.

Odgoditev francoskega parlamenta

Pariz, 6. marca. AA. Vlada je na svoj današnji seji sklenila odgoditi ob koncu tedna zasedanje parlamenta do začetka meseca maja, da bo imela popolnoma svobodne roke za najpopolnejšo preiskavo afere Staviskega in vprašani, ki so z njo zvezi. V tem razdobju bo vlada razpolagala z izrednimi pooblastili. Ta sklep je omogočilo zadržanje radikalnih socialistov, ki so sklenili, da bodo še nadalje spoštovali med strankami sklenjeno premirje in podpirali Doumergovu vlado.

Preiskava v aferi Staviskega

Pariz, 6. marca. AA. Dopoldne so izvršili preiskavo v dveh stanovanjih kjer je zadnje čase prebival pomočnik Aleksandra Staviskega, Romagnino. Predsedništvo parlamentarne preiskovalne komisije je proučilo in pregledalo posnetke nekaterih čerkov, vendar pa ni imenovalo nobene osebnosti v zvezi s temi fotografiranimi čerki, ker ima vtis, da je večje število oseb, ki so prejemale denar, namemna navedeno pod imeni drugih oseb.

Nova gospodarska konferenca

Pariz, 6. marca. g. Kakor poroča »Petit Parisien«, namerava predsednik Roosevelt sklicati v juliju novo svetovno gospodarsko konferenco. Napovedano potovanje po Evropi bivšega ameriškega poslanika v Rimu Osborne - Childa, je namenjeno pripravi na to konferenco.

Proces o atentatu na Duco

Bukarešta, 6. marca. S dne 15. t. m. se bo pričela razprava proti atentatorju na ministrskega predsednika Duco. Na razpravi bo brez dvoma prisla na dan vsa akcija vlade in oblasti ne samo proti atentatorjem, temveč tudi proti železni gardi in vsemu demokratsko radikalnemu pokretu. Glede na to pričakujejo politični krogi pričetek razprave z velikim zanimanjem. Kakor znano, je med številnimi oboženci tudi nekaj odličnih osebnosti, med drugimi neki general in več znanih političskih funkcionarjev ter po en univerzitetni profesor in duhovnik.

Potres na Novem Zelandu

London, 6. marca. AA. Iz Wellingtona poročajo, da se včeraj zabeležili na južni polovici severnega otoka Novga Zelandahud potres, ki je zahteval tudi človeške žrtve. Škoda je posebno velika v pokrajini Pahitua, kjer se bodo posledice potresa poznale tudi v gospodarskem življenju.

Francoski pogledi na podunavski problem

Francija za širši sporazum z Italijo in za zblizanje Italije in Male antante

Pariz, 6. marca. K. Francosko-italijanska posvetovanja o srednjeevropskih gospodarskih problemih, ki so se pričela te dni po redni diplomatski poti, so izzvala v političnih krogih izredno veliko zanimanje. Splošno napovedujejo, da se bodo pogajanja razširila tudi na vsa druga vprašanja, ki se tičejo obeh držav in da se bodo sploh skušali italijansko-francoski odnosi postaviti na povsem nove osnove. Francoska diplomacija se trudi, da bi spravila ureditev podunavskih problemov v okvir drugih mednarodnih vprašanj in tako dosegla širši sporazum z Italijo, ker se interesi obeh držav križajo zlasti v vzhodnem delu Sredozemskega morja. Pri nadaljnjih pogajanjih bodo italijanski zastopniki sprožili tudi kolonialni problem, da bi se v danem primeru doseglo gospodarsko sodelovanje obeh držav v severno-afriških kolonijah. Morebitni sporazum naj bi potem služil za kasnejše politično sodelovanje, zlasti glede vprašanja kolonialnih mandatov. V okviru vseh teh pogajanj naj bi se skušalo doseči tudi zblizanje Italije in Male antante. Francoska diplomacija bo v času rimskih

razgovorov Mussolinija, Gombösa in Dollfusa razvila intenzivno akcijo v Pragi, Beogradu in Bukarešti v pogledu zblizanja Male antante in Italije. Ta pogajanja naj bi se vršila na posebni konferenci, na kateri bi sodelovale vse prizadete države za sporazumno in definitivno rešitev glavnih srednjeevropskih gospodarskih vprašanj.

Brez sodelovanja

Male antante ne gre

Rim, 6. marca. K. »Lavoro fascista« pravi glede na bližnjo konferenco v Rimu, da ne more biti govora o kakem italijansko-avstrijsko-madžarskem bloku, ker obnova držav v vzhodni in srednji Evropi brez soglasja in sodelovanja Male antante ni mogoča. Baš zaradi tega je že Suvič v Budimpešti ovrzel vse trditve in mnenje, ki so se širila o tem bloku. Če Mala antanta uredno sporoči svoje stališče do italijanskega podunavskega memoranda z dne 26. septembra 1933, bo mogoče razširiti pogajanja tudi na ostale podunavske države. Rimska konferenca ne pomeni nikake osti proti Mali antanti nego zgolj dobrohoten poskus za novo gospodarsko ureditev podunavskega bazena.

V korist šol za defektne otroke

Ljubljana, 6. marca

Pred nekaj meseci je bila na kongresu v Zagrebu ustanovljena organizacija učnih moči na šolah in zavodih za defektne otroke v naši državi. Začasni nadzorni in upravni odbor te organizacije se je v soboto sestel v Domu slepih v Zemunu ter razpravljal poleg strokovnih in organizacijskih zadev o položaju vzgajalšč defektnih otrok in učnega osebja na teh zavodih. Med zborovalci sta bila tudi odbornika iz dravske banovine g. Franc Grm, upravnik ljubljanske gluhohele, ki je predsednik nadzorstvenega odbora, in upravnik šole za slepce v Kočevju g. Gabrijel Janežič, član upravnega odbora.

Vodstvo organizacije je ugotovilo, da so šole in zavodi za defektne otroke nezadostne v primeri s številom defektnih otrok v Jugoslaviji. Šole za defektne otroke so regulirane po zakonu o narodnih šolah, spadajo pa v vrsto posebnih šol, ki se od drugih šol razlikujejo po svojih učnih in vzgojnih metodah ravno tako, kakor po svoji tehnični organizaciji. Učne moči na teh šolah imajo poleg splošne učiteljske kvalifikacije še posebno strokovno, z izpiti dokazano izobrazbo. Zaradi duševne in telesne defektnosti gojencev teh šol je delovanje učnih moči težje kakor na vseh drugih šolah. Delo v teh šolah stavlja največje zahteve na živce in ker je nesrečno defektna deca tudi žrtve raznih težkih in neozdravljivih bolezni, je vzgajanje in poučevanje teh otrok pri vseh naporih duševne in telesne energije za učne moči čestozdruženo tudi z nevarnostmi za zdravje.

Delavski shod na Jesenicah

Jesenice, 5. marca.

Pred kratkim je ravnateljstvo KID na Jesenicah odpovedalo delavstvu kolektivno pogodbo ter mu kmalu nato sporočilo, da bodo znižane akordne postavke v nekaterih obratih. Predstavniki delavskih organizacij so se obrnili na vodstvo podjetja z zahtevo, naj nameravano znižanje akordnih postavk utemeli. Vodstvo podjetja je tej želji ugodilo in poslalo vodstvu delavskih organizacij daljši dopis, v katerem obširno utemeljuje zahtevo po deimem znižanju mezd. Za nedeljo dopoldne so delavske organizacije sklicale shod v Delavski dom, ki je bil z strani delavstva iz vseh treh tovarn skoro polnoštevilno obiskan, tako da so bili polni vsi prostori prostoranega Delavskega doma. Za podružnico SMRJ je govoril predsednik g. Česlesnik Ivan, za podružnico NSZ g. Zupan Valentin, za JSZ pa g. Gaser Albin in končno za SMRJ še g. Toman Franc. Po mestoma zelo burni debati se je sklenilo, da se pošlje generalnemu ravnateljstvu KID dopis naslednje vsebine:

»Celotno delavstvo KID, osobito ono s prizadetih obratov, zbrano na svojem javnem obratnem zborovanju dne 4. marca 1934 v Delavskem domu na Jesenicah, je z velikim ogorčenjem in burnim protestom vzelo na znanje pismeni odgovor KID, odnosno predloge za znižanje mezd. Po poročilu svojih mandatov in v sporazumu vseh treh organizacij je soglasno sklenilo: 1. Pismeni odgovor KID z dne 2. marca t. l. se ne more vzeti na znanje. 2. Delavstvo KID zahteva, da se do dne 1. aprila 1934 sklene in podpiše nova kolektivna pogodba. 3. Delavstvo odločno vztraja na mezdah in akordnih tabelah, ki so sedaj v veljavi in zahteva, da celotna kolektivna pogodba ostane tako kot sedaj; razprava za novo kolektivno pogodbo naj samo še uredi že znane naše pismene predloge za korekturo »Splošnih določb«. 4. Delavstvo zahteva na ta dopis pismen odgovor do dne 10. marca 1934 na naslov podpisane SMRJ, Jesenice, odnosno vabilo na razpravo.«

Obenem se je sklenilo, da gre posebno deputacija delavstva, sestojeca iz vseh treh organizacij k sreskemu načelniku v Radovljico, da mu poljasi položaj. Posebna deputacija bo odšla tudi k g. banu.

Šandor Ks. Gjalski hudo obohel

Zagreb, 6. marca. V pretekli noči so pripeljali v zagrebški sanatorij znanega hrvaškega književnika šandorja Ksaverja Gjalskega, ki je star že 80 let. Zdravniki so ugotovili, da mu je počilo črevo (tvorili so takoj operacijo, ki jo je Gjalski kljub visoki starosti dobro preстал.

2 Din — Jurčičeva številka »ŽIVLJENJA IN SVETA«

Reševanje posadke »Čeljuskina«

Moskva, 6. marca. s. Pomožna akcija za člane »Čeljuskinov« odprave, ki so se vedno na ledeni plošči, se nadaljuje z vso naglico toda vremenske razmere so za letala zelo neugodne. Ledno ploščo, na kateri je šotor, je zopet odneslo za 3 km v drugo smer. Izmed članov, ki so jih letala spravila na varno, je eden star tri leta, eden pa celo šest mesecev. Pomožna letala so pustila v šotoru akumulatore, tako da sedaj lahko deluje tamkajšnja oddajna postaja.

Tragična smrt zaslužne narodnjakinje

Zagreb, 6. marca. V hiši bivšega narodnega poslanca Ivica Peršića se je pripetila danes velika nesreča, katere žrtve je postala njegova soproga, znana javna delavka Jelka Peršićeva. V hiši se je po kvarilo tovarno dvigalo in Peršićeva je šla s služkinjo v pritličje pogledat, zakaj je dvigalo zastalo. Ko pa je potegnila za vrvi dvigala, je pričelo a silno brzino padati. Služkinja se je še v pravem času umaknila, na Peršićeva pa je padlo dvigalo s vso silo in jo docela zdrobilo. Vest o nesreči je izzvala v vsem Zagrebu veliko sočustvovanje z rodbino ponesrečene. Peršićeva je bila znana po vsem Zagrebu zaradi svojega aktivnega sodelovanja pri vseh humanitarnih akcijah. Za bivanja NJ. Vel. kraja v Zagrebu je bila za svoje delo ponovno odlikovana.

Tretji dan rokoborb v Uniju

Po enodnevnem odmoru so se zvečer zopet nadaljevale tekme rokoborcev v Uniju, za katere vlada vedno večje zanimanje. Kot prvi par sta nastopila Marko (Avstrija) in Hercog (Jugoslavija). Zmagal je po petih minutah v 9 sekundah Hercog. Je potler (Ljubljana) je porazil po 8 minutah Jandro (Češkoslovaška). Sotler je tehnično dober, toda pozna se mu, da nima treninga.

Nastop med Bogarjem (Madžarska) in Kawanom (Avstrija) je bil po 15 minutah še neodločen.

Jutri se bodo srečali: Jandro in Bahraty Sotler in Marco, Mrna in Kawan, Abramus in Bogar ter Hercog in Czaja.

Vremenska napoved

Zagreška vremenska napoved za danes: Oblačno, le ponekod zahteno vedro, nekoliko bolj toplo. — Situacija včasniškega lina: Jadranski minimum i celabel iz severne Evrope protira proti jugu močan ciklon. Pritlek je narašel v Primorju za 1 do 6 mm. v centralnih in vzhodnih krajih države le za 1 mm.

Danaska vremenska napoved za sredo: Boli oblačno. Jutri še mlo, pofitriknem najbrž hladneje in morda tudi padavine.

Naši kraji in ljudje

T. G. Masaryk — 84 letnik

H. Praga, 5. marca.

V samostojni češkoslovaški republiki se letos petnajstič vrača rojstni dan njenega suverena predstavitelja T. G. Masaryka. Človek niti ne pride na misel, da bi v tem pogledu kdaj lahko nastala kakšna izjemnost. Ta stalnost funkcije predsednika države je močan činitelj stabilizacije v vsem obsevnem kompleksu narodnega in državnega življenja. Sedmi marec vsakega leta nam vedno znova kliče v spomin, kaj je T. G. Masaryk za svoj narod in kaj smo v petnajstih letih postali samo po njegovi zaslugi. Ko se oko nas vedno bolj zgloščuje opasno ozračje, je naša država v svetu, če ne edini osamel otok, pa vsaj ena izmed onih redkih točk evropske celine, kjer vlada red, zakonitost in demokracija. Vsakdo mora priznati, da ima v tem pogledu zopet pred vsem drugim glavno zaslugo osebnost predsednika države.

Zelo poučni so odnosi, v katerih je stal do predsednika Masaryka naš veliki državnik, nedavno umrl Antonín Švehla. Ta je bil kmet v pravem pomenu besede in zato ni bil »lojalec« v tem smislu, da bi bil slepo vdan, pretirano uslužen, priljživ in pri tem poln podle zahtevnosti. Švehla je prav nasprotno sam zase presodil in pretehtal vsako besedo in v vsaki od predsednika države. Dvakrat na teden je po cele ure predsedeval s predsednikom in v teh pogovorih sta neprestano debatirala o potrebah države. Ker sta bila oba močni osebnosti, so bili ti besedni boji izredno živahni in ostr.

O tem mi je Švehla sam nekoč pripovedoval in dejal, da je med nami na žalost premalo tako odločnih ljudi. »K meni prihajajo,« je rekel, »mnogi politiki in se močno pritožujejo, da je predsednik odredil to in to, s čimer da oni niso sporazumni. Na slične pritožbe sem imel vedno enak odgovor: Pojdi k njemu in povej mu, kaj ti je. Razložiti mu, kako ti misliš, saj je stvar tako važna, da je treba jasnosti. Toda ne! V lice mu nihče ničesar ne reče. Pred njim stojijo vsi vsakdo klanja, izvija, pritrjuje, ko pa zapre vrata, je zopet poln pritožb in vedno pripravljen kovati kakšne spletke. Jaz stojim pred predsednikom kot pred prvim državljanom države, katere državljan sem tudi sam. Svobodna država in svobodni državljani. Tako se mora govoriti iz lica v lice. Zdej nismo več podaniki Habsburžanov, ki so si domišljali, da vladajo po božji milosti. Zdej smo svobodni državljani, polnopravni v pravni državi. Edino to je pravi odnos, kadar zadeva kakšno važno vprašanje splošnega interesa. Na zunaj pa je moj odnos do poglavarja države tale: on je simbol te države, glava, vidni predstavitelj in obenem vrhunec suverenosti. Poglavar brani mojo svobodo in mi jamči vse državljanske in demokratske pravice. To velja za vsakega poglavarja države, zlasti pa za Masaryka. Na svetu je le malo ljudi enakega ugleda in enako slavne imena. Ako inozemec čuje besedo Čehoslovake, ima takoj jasno asociacijo: T. G. Masaryk. To je kapital naroda, to je v čast nam vsem in vsakemu posamezniku.

V notranjem življenju je Masaryk osebnost tako močan činitelj, kakor ni noben drugi češkoslovaški politik ali javni delavec katerekoli stroke. On je predsednik par excellence in v tem pogledu nima tekmece. Dokler je živ on, si niti misliti ne upamo na koga drugega. Dali bi si sami sebi izkaz neizmernega duševnega siromaštva, ako bi mislili na koga drugega, dokler imamo njega.

Slično mnenje o Masaryku ima tudi dr. Beneš, najbližji njegov sodelavec zlasti iz težkih časov narodnega upora. »Noben češki politik,« pravi dr. Beneš, »bi ne bil na mestu, kjer danes že šestnajsto leto stoji T. G. Masaryk, brez kreka in vrisa priboril narodu svobode

in eksistenčne možnosti. Naj je to komu vseč ali ne, toda posledica je tu: svoboda in demokracija, pridobljena z zelo skromnimi žrtvami. Morda je vse to nekoliko drugačno, nego smo si bili predstavljal, ali današnje stanje je trden temelj, na katerem bodo lahko zidala bodoča pokolenja. Ako svoboda in demokracija še nista popolni, je to naša krivda, ker se nismo še dovolj razvili in nimamo dovolj sil za poln razmah. Temelj pa so postavljeni tako trdno, da bodo trajali tako dolgo, dokler bomo sami znali ceniti svobodo in demokracijo in dokler je ne bomo začeli rušiti sami, kakor se to godi v naši sosesčini.«

Predsednik Masaryk stopa danes v svoje 85. leto. Čez par mesecev, 17. maja bodo znova volitve predsednika države in izvoljen bo zopet on. Ves narod si je v tem edin, njegovi prijatelji in njegovi nasprotniki. Vkljub visoki starosti drži Masaryk čvrsto v rokah državno krmilo. Ni se dal potisniti na slepi tir, da bi reševal samo akte. Masaryk v resnici tudi vlada. Odloča, presoja in pretehtava sam vse državne potrebe: pazljivo sledi življenju in kdor ga je poznal pred tridesetimi ali petdesetimi leti, ve da ni razločka med sedanjim Masarykom in onim iz mlajših dob. Profesor, bojevnik in pravdi za pristnost ropisov, zarotnik in revolucionar med vojno ter predsednik države — vedno isti modri, preudarni in pravični mož, čegar stvar mora zaradi svoje notranje vrednosti vedno zmagati. Težko je reči, kje živa Masaryk večji ugled, doma ali na tujem, gotovo pa je, da je v vsem inozemstvu naš predsednik Masaryk ravno v Jugoslaviji najbolj cenjen in spoštovan.

Društvo cestarjev ustanovljeno

Novo mesto, 6. marca

Eden redkih stanov, ki do danes še ni imel svoje stanovske organizacije, so naši cestarji. In vendar so cestarji med tistimi, ki so najbolj upravičeni tožiti o svojih težavah. Okrog 1000 jih je v dravski banovini; njihovi mesečni prejemki se gibljejo med 600 — 800 Din, pa čeprav imajo številni med njimi po 5 — 6 članov družin. Ker tudi delovni čas še ni enotno urejen, velja ponekod še 10urni delovnik pri borni plači 600 Din in šestročlanski družini. Jugoslovanska nacionalna stranka je stranka malega človeka, zato se je rada odzvala vabilu cestarjev, da jih podpre v njihovem boju za boljši obstanek.

Tako se je vršilo v nedeljo na pobudo banovinskega tajništva JNS v Ljubljani v prostorih hotela »Windschere« v Kandiji prvo stanovsko zborovanje, katerega so se udeležili izredno lepega števila cestarji iz srezov Novo mesto, Krško, Metlika in Črnomelj. Zborovanju so razven cestarjev prisostvovali banovinski tajnik JNS dr. Zajec ter za sresko organizacijo JNS v Novem mestu predsednik dr. Režek, podpredsednik dr. Trost in Bulc Franc ter tajnik Strajnar.

Po pozdravu predsednika zborovanja gospoda Čuka, cestarja v Bršljini, je dr. Zajec v daljših izjavah razložil stališče stranke nasproti stanovskim organizacijam. Pozdravil je ustanovitev društva cestarjev, kateremu je zagotovil vso podporo. Nato je pojasnil zborovalcem uredbo o cestarjih iz l. 1929, in vse trdote te uredbe, ki jih je treba omiliti. Cestarji so danes izenačeni z navadnimi delavci, od katerih se razlikujejo še po tem, da so cestarji slabše plačani, da nimajo urejenega starostnega in bolezenskega zavarovanja in tudi ne urejenega delovnega časa. Od cestarjev hočemo vestnega in marljivega dela, zato pa

jim je treba omogočiti vsaj skromni ekstenčni minimum. O vsem tem bo moralo voditi račun društvo cestarjev.

G. Bulc iz Mirne je predložil in tolmačil zborovalcem osnutek pravil, ki so bila z nekimi izjemami odobrena. K družini lahko pristopijo kot redni člani vsi državni in samoupravni cestarji iz dravske banovine. Čim se bo organizacija izpopolnila in bo pristopilo večje število cestarjev tudi iz ostalih srezov, bo osnovana v Ljubljani centralna organizacija s podružnicami po poedinih srezih. Temu pa bo sledilo gibanje za ustanovitev zveze cestarjev iz vse države. Osnova je bil tudi poseben fond za primer smrti članov.

V nato sledeči debati se je oglašilo več cestarjev, ki so v podrobnejših opisovalih svoje težave. Ponovno se je postavila za srezove po normiranju delovnega časa, izboljšanje plače, uvedbi družinske doklade, ustanovitvi pokojninskega fonda, ureditvi bolezenskega in starostnega zavarovanja itd. Iznesenih je bilo obilo koristnih predlogov. Zlasti so zborovalci izjavili svoje zadovoljstvo nad dejstvom, da se JNS tako intenzivno zanima za njihove težnje, zato more JNS tudi vedno računati na podporo cestarjev.

Z vsemi pripravljanimi deli je bil po vsej naslednji začasni odbor: predsednik Sprajcar Alojz, Novo mesto; podpredsednik Krevs Jože, Mirna peč; tajnik Čuk Franc, Bršljina; blagajnik Oviček Ivan, Smihel. Odborniki so: Grčevic Martin, Dolnji Mahorovec, Hribar Alojz, Cerklje, Znidaršič Jože, Lokve, Povše Franc, Lovkica in Jurat Jože, Črmošnjice. Pripravljeni odbor vabi vse cestarje v dravski banovini, da se prijavijo. Vse informacije je nasloviti na predsednika G. Sprajcarja Alojza, cestarja, Novo mesto 6. 3. pa na tajnika G. Čuka, Franco, Bršljina pri Novem mestu.

Zbor in protest avtobusnih podjetnikov

Ljubljana, 6. marca

V Slamičevi restavraciji se je vršil dopolnje izredni občni zbor zadrage avtobusnih podjetnikov dravske banovine.

Predsednik G. Jože Magister je pred prehodom na dnevni red pozdravil poleg članov goste, tako zastopnika Zadrage avtobusnih podjetnikov iz savske banovine gospoda Ernesta Bevkca, zastopnika Zbornice za TOI dr. Koceta, zastopnika Avto-kluba in druge. Nato je predsednik takoj prešel na najvažnejšo stvar, ki je dala povod za sklicanje občnega zbora: **uzakoneževanje poviška na 15 odst. od bruto-dohodkov, kar pomeni smrtonosni udarec avtobusnemu prometu.** Savez v zvezi z vsemi zgradbami ni miroval ter je takoj predložil vsem senatorjem in vsem narodnim poslancem posebno spomenico, v kateri je obrazloženo, da avtobusni podjetniki ne zmorejo nadaljnjih poviškov taks. Spomenico je bil izredno lepega števila avtobusnih podjetnikov, ki so se udeležili doma vsi navzoči. Razpravljalo se je prvotno o predlogu, da se ustavi v protest grozicim novim taksam vse avtobusni promet za 10 ali vsaj za 3 dni, vendar pa predlog ni bil sprejet, marveč ostane prihranjen za najskrajnejši primer. Sprejeto je bilo, da se skliče posvetovalni odbor banke uprave, ki naj temeljito pretrse pereče vprašanje, ki ni imela nikakega učinka ter so novi zakoni stopili v veljavo in se ponekod že začeli uveljavljati. Pozneje je bila predložena nova spomenica ministru za trgovino in industrijo G. Jurju Demetoviču, ki je sklical v zadevi avtobusnega prometa dne 28. februarja t. l. interministerialno konferenco. Spomenica je šla tudi za predlogom, da se skliče velika anketa o vprašanjih avtobusnega prometa in o eksistenčni avtobusnih podjetnikov. Minister je izjavil, da bo v najkrajšem času sklical zadržano anketo, na kateri naj se določijo linije splošne državne politike v tem vprašanju, vse to s smotrom, da se te gospodarski panogi zagotovi ne samo obstanek, nego tudi razvoj.

Takoj nato so prešli zborovalci na volitve novega odbora ter je bil izvoljen za novega načelnika zadrage G. Franc Grad iz Zgornje Kašije, za podpredsednika pa G. Tone Pečnikar, odborniki so: Rus, Gojvešek, Rode, Fajdiga, Poljanšek, Eržen, Jugovici, Gorican, Eržen in Turšič nadzorni odbor pa: Magister, Hojak in Josip Pečnikar.

Pri boleznih žolodca, črevesja in presnavljanja privede uporaba naravnega »Franz Josefovega grenčice« prebavne organe do rednega delovanja in tako olajša tem hranilnim snovem, da preidejo v kri. Zdravniška strokovnjaka izvedenja poudarjajo, da se »Franz Josefova grenčica« zlasti koristno izkaže pri ljudeh, ki se malo gibljejo. »Franz Josefova grenčica« se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

šanje v družbi z zastopniki avtobusnih podjetnikov, Zbornice za TOI, Putnika in drugih interesov.

Zastopnik obeh blejskih avtobusnih podjetij G. Rus je v izčrpnem govoru na podlagi številnih dokazov, da niti blejski avtobusni progi, ki delata od vseh še najboljše, ne moreta izhajati in sta globoko pasivni. Družabniki avtobusnih podjetij na Bledu, ki jih je 27, so vložili v podjetje že leta 1923, blizu milijon dinarjev, vendar ves čas obstaja teh podjetij niso dobili izplačane niti pare dividende.

Dr. Koceta je navedel, da je investiran v dravski banovini v avtobuse okrog 30 milijonov dinarjev, vendar pa se ves ta kapital ne rentira. Tudi železnice se ne obnebe konkuriranje z avtobusi, kajti končni računi so pokazali že pri kratkem prometu izgubo.

Slednjič je bil sprejet predlog G. Rusa, da se prizna avtobusnim podjetnikom, ki obratujejo sami, da pridejo pri pavšaliranju pridobitve iz prvega razreda v tretji razred. Pred koncem so se obdelovala še razna važna vprašanja, ki zadevajo življenjske interese avtobusnih podjetnikov.

Medtem pa se bodo prihodnji teden že pričela temeljna dela na stavbišču. Pri izkopu bo od začetka zaposlenih do 100 delavcev, pozneje pri gradnji do 150. Zidarstva dela so proračunana na vsoto 1 milijon 200 tisoč Din, ostala dela za opremo pa na 1.600.000 Din. Po načrtu mora biti šolsko poslopje do jeseni že uporabno za pouk.

Pod vlak je padel

Domžale, 6. marca

Popoldne ob 13. se je pripetila na domžalski železniški postaji huda nesreča. Finančni preglednik Franc Fugger je padel pod vlak, ki mu je nevarno poškodoval obe nogi.

Ponesrečenec je star 52 let, po rodu iz St. Jakoba v Rožu na Koroskem. Pred leti je bil starešina finančne kontrole v Domžalah, zadnja leta pa je uslužben na ljubljanski carinarnici. Zato se je vozil z doma vsak dan z vlakom v Ljubljano. Tudi popoldne je prihajal domov na kosilo. Danes je, kakor vse kaže, za nekaj sekund zamudil vlak. Stel je za odhajajočim vlakom in se v zadnjem hipu pognal na stopnico vagona, pa mu je spodletelo in je padel z nogama pod kolesa. Nemudno so pozvali reševalni avto iz Ljubljane, ki je nesrečnega Fuggerja prejeljal v ljubljansko bolnišnico, kjer so ga takoj operirali. Njegovo stanje je zelo kritično. Fugger je oče več otrok.

Lepa zadruga slavnost na Vrhniki

Vrhnika, 6. marca

Na vrhniški mlekarji je zaplapolala v nedeljo trobojnica. Mlekarjska zadruga je praznovala tede dne 30letnico svojega obstoja. Blagopokojni župnik Matevž Sušnik je zbral pred 30 leti na Vrhniki in v okoli 122 kmetovalcev, ki so takrat ustanovili zadrugo. Zadrugo slavi po počastili med drugimi g. inž. Zidanšek, načelnik kmetijskega oddelka kr. banske uprave, sreski načelnik dr. Znidaršič, kmet. ref. inž. Muck in banovinski mlekarški strokovnjak Pavlica. V imenu občine je zadrugi čestital g. župan Hočevar.

Gospod Furlan France je kot načelnik mlekarjske zadrage pozdravil v dvorani zbrane zadrugne in goste, nakar je podal nekako zgodovinsko poročilo o ustanovitvi in razvoju mlekarne. Iz izjavljani načelnika smo spoznali, kako lepo se razvija zadruga obrat, tako da lahko priznamo, da nima Vrhnika neke najpopolnejše ementalke sirarne, ampak tudi armado populnih zadrugnikov. Danes šteje zadruga 650

žam naturalizmu vprav kruto brezobzirno podoba iz »Germinala«.

Medtem ko bo moral vsak poznavalec literarne umetnosti priznati, da je »Germinal« v prikazovanju delavskih tipov in značajev, v silkanju strasti in konfliktov, v orisih rudarskega dela, v podobah iz stavkovnega gibanja rudarjev, v kolikor kažejo potek dogodkov in v zvezi vez posameznih pojavov, odlično pripravljen, utegne ta ali oni ugovarjati v čem drugem. Tako bo marsikdo videl v »Germinalu« enostranski literarni plaidoyer dravskega advokata, strankarski zagovor stavkajočih delavcev in pretirano tendenčno sliko njih delodajalcev. Nevarno tendenčno sliko ni delavstvo in z domnevo »Germinala« in za delavstvo in nedelavsko »Germinala« skupine knjige žrabo vsebine. Iz nje sika kakor iz podzemnih rekov, kjer se je doživela tragedija rudarjev, strupeni plameni strasti in boja.

Zola je v »Germinalu« res seegal v vulgarno vroče jedro socialnega življenja. Oris je dejavko življenje v razmerah, ki so vladale v njegovem času po francoskih rudnikih — v času, ko je bila slovarna zaščita delavstva samo še revolucionaren program. Pri opicvanju velikega konflikta med delavci in delodajalci gotovo ni bil »za« interes: rana priča ali hladna umetnik; njegov črtoč delavstva ni bil zvoči čaršev. Tako dela, kakor je »Germinal«, ne poteka samo iz pisateljevega »elementarnega globokega nagiba do ustvarjanja in iz njegovih pretresljivih doživljajev, marveč tudi iz njegove nič manj pristne in globoke potrebe, bojevati se za novega človeka in nov etos.

Vprašanje je le, kako si Zola zamišlja svoj socialni vzor? Njegovo delo je skušal

niki delavskih gibanj, kajti nič jih ne more bolj poučiti o življenju množice, ki so mu tolikanj odtujeni, nego pretrselive in v svo-

Nogavice

z zaščitnim znakom „Z“

se izdelujejo iz diskretne polmat svile, a te polmat nogavice so osvojile ves ženski svet v Parizu, na Dunaju in v Londonu.

članov, ki prinašajo letno v obrat nad 90 tisoč litrov mleka, za katerega dobijo nad 1.250.000 Din.

Priznati moramo, da ni niti ena naših mlekarjskih zadrug v teku zadnjih par let tako napredovala v izdelavi ementalkega sira, kakor je ravno vrhniška. Da je prišlo do tega uspeha, se mora članstvo zadrug zahvaliti samo svoji upravi, ki je upljala najstrožjo kontrolo mleka v mlekarji sami, poleg tega pa še posebno hlevsko kontrolo. Na Vrhniki se torej ne plačuje mleko samo po toliči, ampak po splošni uporabni vrednosti, tako da se deli v 3 razrede in se v tem razmerju tudi plačuje.

Visek svoje zadrugne popolnosti pa so pokazali zadrugniki pri letnem obračunu. V teku leta se je plačevalo mleko na račun po 1,25 Din, konec leta pa je preostalo še 10 par na liter. Uprava je sedaj sklenila pozvati kmetovalce, da pustijo polovico prihranjene vsote od 84.000 Din za nakup parnega kotla, za ostalo polovico pa, da vzamejo sira. Četudi vedo člani, da niso bile to zadnje zlate rezerve, so takoj pristali na željo uprave. Pripomnimo še, da mlekarjska zadruga na Vrhniki ne prosi nikoli javne denarne podpore. Nad poldrug milijon vrednosti, ki jo mlekarja predstavljajo, je trud 30letnega dela dobrih zadrugnikov.

Izseljenci in banke

Cleveland, začetek marca

Slovenski izseljenci v Ameriki so izgubili mnogo denarja v raznih bankah. Svoje prihranke so si ohranili le oni, ki so jih zaupali poštini hranilnici. Po listih njihovih rokov v Ameriki se vodijo sedaj razburljive debate o bankah, ki so se vlagateljem predstavljale kot domače — slovenske in so si našle zagovornike tudi v raznih organizacijah naših rokov. Dnevnik »Enakopravnost« v Clevelandu in »Prospecta« v Chicagu sta polna očitkov proti klerikalni »Ameriški Domovini«, ki se je najbolj zavzemala za neko »domačo« banko. Tudi v tej banki so našim rokovom propadli in »zmzrnili« prihranki. Prej navedena dnevniška sta že davno opozarjala čitatelje, naj ne zaupajo bankam, ker si ni mogoče misliti, da bi bančni podjetniki delali za koga drugega, kakor za svoje osebne koristi, pa naj imajo še tako vablivo priporočila. Da pri bankah res ni bilo poštenosti za narod in rojake, so se seveda prav kmalu izkazalo.

»Enakopravnost« vzbuja sedaj v spomin apel, ki ga je »Ameriška Domovina« dal pred enim letom naslovila na svoje čitatelje, da bi zaupali svoje prihranke banki in ne poštini hranilnici. Ta apel se je glasil takole:

— Več naših ljudi ima denar shranjen v poštini hranilnici. Dočim poštne hranilnice plačujejo manjše obresti na vloge kakor povprečne banke, pa vložnikom bank ni treba plačati davka od denarja, ki ga imajo v banki in tudi nihče ne zve, koliko ima ta ali oni denarja v banki. Sedaj je državna komisija države Ohio odločila, da morajo vsi vložniki denarja v poštini hranilnicah uradno sporočiti davčni komisiji, koliko imajo denarja v poštini hranilnici in poleg tega morajo plačati tudi davek od tega denarja v poštini hranilnici. Torej mora vsak, ki ima vloženi denar v poštini hranilnici, obvestiti tozadevno davčni urad in ako tega ne stori, bo moral poneže plačati obutno kazen. Kdor pa ima denar v banki, mu tega ni treba storiti, kajti vsaka banka plača davek za svoje vložnike od vseh vlog. Prosimo, da se rojaki ravnaajo v svojo lastno korist, kakor je napisano v teh vsticah. Kazen za one, ki ne bi naznanili vlog v poštini hranilnicah, znaša 10 procentov od vsote, podvržene davku.

2 Din — Jurčičeva številka „ŽIVLJENJA IN SVETA“

KULTURNI PREGLED

Zolajev „Germinal“ v slovenskem prevodu

Ne mine leto, da se ne bi naša prevodna književnost izpopolnila s kakšnim romanom nadčlovekne vrednosti. Vedno več klasičnega romana 19. stol-tja — dobe, ki morda pomeni višek te književne zvesti — prehaja po izbranih umotvorih v književno zakladnico našega jezika. Pravkar smo dobili v novem slovenskem prevodu Alfonza Gspana romana Emila Zolaja »Germinal« (izdala Tiskovna zadruga, 618 strani v 8°). Zolajev mojstrski delo ni prvič prevedeno v slovenščino, toda za prvo knjižno izdajo je dobilo prevažalca, ki je gal »Germinal« definitivno slovensko obliko. Po stilističnih in jezikovnih vrtilah in po zvestosti izvirniku pomeni Gspanov prevod »Germinala« delo, ki je dostojno v-lkega mojstra francoske naturalistične proze.

Uvod o Zolaju in njegovem delu je napisal romanist naše univerze prof. dr. Fr. Sturm. Na to zgoščeno, vendar pa prav pregledno, k idejni in umetniški osnovi Zolajevga ustvarjanja srečno segajočo študijo opozarjamo vse, ki so se kakorkoli nazvali predsedniki o pisatelju »Germinala«. Prof. Sturm pravi o tem romanu: »Med socialnimi romani avtorova književnost na premoj močnejše čudovita umetniška sposobnost prikazovanja resničnega življenja učinkuje v tem romanu neposredno in elementarno.«

Zola je najdolednejši realist in po pretežnem značaju svojega dela izrazit natura-

list. Pod vplivom H. Taina je razvil teorijo naturalističnega romana. Pripovedovalci o človeškem življenju pomeni zanj: dobro opazovati, zbirati dokumente, podajati stvarnost v vsej njeni nagoti. V »Germinalu« je duh naturalističnega romana prišel do izraza v izredno značilni obliki in brez tistega naravoslovnega eksperimentiranja, ki sicer v toliki meri obtežuje Zolajev roman iz cikla »Les Rougon — Macquart«. Prav v »Germinalu« najbolj zmaguje nad znanstveno zbranim gradivom, nad kritično proučenimi »dokumenti« (pogoji naturalističnega romana v smislu Zolajev teorije!) pisateljev umetniški temperament, ki daje nekaterim poglavjem čudovito monumentalnost, na nekaterih straneh pa prehaja v presežljivo liriznost.

Kakor v vseh spisih, zanimajo Zolaja tudi tu materialni pogoji človeškega življenja, človeški goni, močne strasti, viharji konfliktov, razbiti dogodki. Pri nekaterih njegovih osebah ali prizorih se ti zdi, da jih je spisal točno po Flaubertiem navodilu: bodi kakor zrealo, ki verno odseva tudi najbolj vzhurkane etvari, a samo ostaja mirno! Za psihološko preprostost ljudi, rudarjev, njih žena in otrok, je Zolajev »Germinal« neprecenljiv dokument. Taksi opisi ne natejajo zgolj za pisalno mizo, marveč so plod dolgoletnega in mnogostranskega opazovanja. In prav svet preprostosti ljudi je bil Zolaju najbližji: tako zvana višja družba mu je

že maveriko tolmačiti po potrebah naše doboleone agitacije. To je po našem občutju nepošteno. Čeprav Zola prikazuje v »Germinalu« do revolucionarne besnosti prekipelo strokovno gibanje rudarjev, čeprav spremlja z nedvomno simpatijo krčevito in žilavo borbo delavstva, je vendar ta njegov roman v spodobni razdalji od tiste plebke agitacijske literature, ki je bila napisana zato, da vzvaja delavstvo v mrščino do drugih stanov. Zolaj pisateljevo življenje ni mržnja, temveč fanatična vera v možnost socialne pravičnosti. Tsi veri ustreza njegovo razsmotno postavljeno in kritično dozdano gledanje na družbene probleme.

Zola ne izhaja iz marksističnih doktrin, marveč iz idejnega sveta francoskih socialističnih teoretikov. Njegov vzor je demokratsko in pravično urejena družba raznih stanov, ne pa brezrazredna družba proletariata s kolektivnim imetjem. V družbi, kakor jo je pojmoval Zola, bodo dalo, poenost, stroj, inteligentna služila blagostanju ljudi in poviševali njih zadovoljstvo na svetu, ne bodo pa središča izkoriščanja in socialne krivice. Zola je trdno veroval v človeka in v njegovo brezizjemno pravico do življenja; glede te pravice ni poznal večerrednih in manjvrednih stanov. Vendar pa se tudi kot simpatizer delavskega gibanja ni bori, kakor dobro pripominja prof. Sturm, zoper mali kapital in osebno lastnino, ki si jo pridožebe posamezniki s poštnim delom, ali se je obračal samo proti tisti nevredni eliti, ki živi od delavskih žuljev. V zadnjih epikah, v nedovršenem ciklu »Starih evangelijskih«, je skušal orisati vizijo svoje futurizirano pojmovane socialne bodočnosti, in ta podoba je dokaz drugačnega od tiste, ki so jo

Domače vesti

Usoda dunajskega krematorija

Ko so socialni demokrati po vojni dobili dunajsko občino v svoje roke, so med drugim novotarjani zgradili tudi krematorij za sežiganje mrtvih. Upravljalci so ga kot občinsko podjetje, brezplačno pa so vpepeljevali tudi trupla ljudi, ki so pred smrtjo izrazili to željo, a niso imeli denarja, da bi plačali razmeroma visoko pristojbino. Katoliška cerkev prepoveduje sežiganje mrtvih. Zato so na Dunaju z zanimanjem pričakovali, kakšna bo usoda krematorija sedaj, ko je po uničenju socialistične stranke dobila občina komisarja od klerikalnega režima, zlasti še, ker je bil eden prvih ukrepov komisarja ta, da je v dvorano občinskega sveta postavil razpelo, ki so ga bili socialni demokrati pred leti odstranili. Ponedeljski dunajski listi objavljajo sedaj rešitev, ki bo morda marsikoga začudila. Občina krematorija ne bo zaprla, marveč ga bo vodila še naprej, vendar pa bo vpepeljevala samo še one mrtve, za katere bo plačana predpisana pristojbina, za ostale pa ne nikogar več.

• **Važna prosvetna ustanova** **Jadranske straže**. Ustanove, ki se brigajo za razvoj našega pomorstva, imajo uspešnega pomočnika v Jadranski straži, ki se bori tudi za prosvetno delo. Po vzoru mornariških prosvetnih ustanov v drugih državah, ki sodelujejo v vseh pomorskih središčih knjižnice, da zalagajo s knjigami vse posadke na ladjah, je tudi JS lani ustanovila v Splitu knjižnico za mornarje, ki ima do sedaj že preko 5000 raznovrstnih knjig. Na vseh naših ladjah dolge in obalne pločnice poslušajo poveljstva te knjižnice, ki pred vsakim potovanjem izmenjajo v knjižnici gotovo število knjig. Na ladjah je mornarjem v razvedrilo redno preko 1000 knjig. Hvalevredno akcijo JS so podprle razne kulturne ustanove, s posebno darežljivostjo pa se je izkazala Matica Hrvatska. Kakor izjavlja knjižničar te važne prosvetne ustanove, bo knjižnica lahko uspešno vršila svojo nalogo, ko bo štela najmanj 10.000 knjig.

Proti nevarnosti infekcije potom ustne dupline uporabljajte okusne **ANACOT PASTILE**.

• **Profesorski dom** v Beogradu, že l. 1920. je bila na profsorskem kongresu izražena želja, naj bi se v Beogradu zgradil profsorski dom, kjer bi imelo združenje profesorjev svoje prostore in kjer bi bili naposljed tudi najboljši naloženi prispevki, ki jih društvo pobira od svojega članstva. Vse do l. 1929 pa ni bilo ničesar uresničeno glede realizacije te želje. Pozneje je beograjska občina Proforskemu društvu dala na razpolago primerno zemljišče in sedaj je društvena uprava sklenila, da bodo v kratkem začeli graditi dom, za katerega je društvo zbralo že 1.800.000 Din. Proforski dom bo zgrajen blizu cerkve sv. Marka.

• **Brno za moravske Hrvate**. V letnem poročilu odbora Češkoslovaško-jugoslovenske lige v Brnu, ki je izšlo že dni, je daljši prispevek o delovanju lige med Hrvati v južni Moravski v hrvatski vasi v Novem Prerovu je imela Narodna jednota občni zbor, na katerem je predsednik predaval o Hrvatih 16 in 17. stoletja. Govoril je v češkem in srbohrvatskem jeziku. Zborovanja se je udeležil tudi predsednik lige prof. Filikula, ki je bil nekdanji profesor na zagrebški tehnični Ligi v Brnu je izdala tudi knjigo o potovanju po Jugoslaviji ter skrbi za to, da se na brnski operi predstavljajo tudi dela hrvatskih skladateljev.

• **Beograjska slovenska kulturna in prosvetna društva** »Cankar«, »Edinost« in »Prosveta« uprizorijo v soboto 10. t. m. ob 21 in v nedeljo 11. t. m. ob 16 v veliki dvorani Ruskega doma (Kraljeve Natalije ulica 33) največje izvirno slovensko igr. delo g. Pavla Golie: »Kulturna prireditve v Črni mlaki«. Glede na to, da je ta najmlajša naša domača igra doživela v Ljub-

ljani velik uspeh, ne dvomimo, da bo sprejeta tudi od beograjskih Slovencev z enodusnim priznanjem. Prireditve sama bo pomemben umetniški in društveni dogodek zato, ker bo podana s sodelovanjem najboljših moči, katere bodo prvi skupno nastopili. Gotovo bo znalo občinstvo pravilno ceniti velike napore, ki so bili potrebni, da se je dosegel prvi skupni nastop naših najagilnejših prosvetnih društev v Beogradu, ter bo polnoštevilno obiskalo predstavo. Čisti dobiček je namenjen Zavetišču slovenskih deklet v Beogradu in revnim otrokom za letovanje v Sloveniji.

• **Smrt ugodnega češkoslovaškega prijatelja** našega naroda. V Brnu je umrl upokojeni profesor tamošnje tehnične visoke šole 72 letni inženjer Vincenc Hlavinka ki je preko 20 let deloval kot inženjer v mnogih krajih Hrvatske in Slavonije. Bil je ugleden strokovnjak za melioracije, kanalizacije in vodovodne naprave. Inženjer Hlavinka je tudi potem, ko se je preselil v Brno, ostal vnet prijatelj našega rodu. Bil je predsednik Češkoslovaško-jugoslovenske lige v Brnu, ki je v najtesnejših zvezah z zagrebško ligo.

• **Novi grobovi**. Ugledni družini Zupanovi v Mostah je umrla hčerka Kristina. Pogreb bo jutri ob 15. iz Krekove ulice 4., k Devici Mariji v Polju. — Pri Sv. Mariji niže Ptuj je umrl g. Ignac Čokl, šolski upravitelj. Zapušča vdovo in tri sine. Zasluznega prosvetnega delavca bodo danes ob 14. položili k večnemu počitaku. — V Konjicah je umrla gospa Marija Končeva, žena predsednika konjiške okoliške občine. Pokopali so jo preteklo nedeljo ob veliki udeležbi ljudstva. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

• **Občni zbor Vodnikov družbe** v Ljubljani bo 23. t. m. ob 18. v prostorih ZKD v Kazini. Dnevni red je naslednji: 1. poročilo odbora; 2. računski zaključek za l. 1933 in 3. poročilo nadzorstva; 4. proračun za leto 1934; 5. določitev članarine za leto 1935; 6. določitev knjižnega programa za leto 1935; 7. slučajnosti.

• **Opozarjamo naši fante** na razpis I. pehotne podčastniške šole Kralja Aleksandra v Beogradu za sprejem gojencev. V poštev pridejo kandidati iz meščanstva, rojeni med 1913 in 1917 in kandidati iz vojske, ki niso starejši od 23 let. Rok za vlaganje prošnje teče do 15. aprila. Vsi ostali pogoji so na vpogled pri mestnih vojaških uradih kakor tudi pri občinah. Interesenti se opozarjajo na točno in pravilno izpolnitev prošnje in dokumentov.

• **V imenik Zdravniške zbornice za dravsko banovino** so vpisani: dr. Stuhac-Ramšakova Marija, zdravnica bratovske skladišnice v Črni pri Prevaljah, dr. Ciril Bezjak, zdravnik-volonter bolnišnice v Ljubljani; dr. Maksim Sevršek, zdravnik-volonter zdravilišča na Golniku; dr. Viktor Tominec, zdravnik-volonter bolnišnice v Mariboru; dr. Alojzij Simoniti, zdravnik zdravilišča na Golniku.

• **Službeni list dravske banovine** objavlja v 18. letošnji številki med drugim: norme za nabavo, jemanje ogledkov in preizkušanje asfaltnega bitumna za površinsko obravnavo in asfaltno kolovoze, razglas o odložitvi novih volitev občinskega odbora v občini Senčurju in razne objave iz »Službenih Novic«.

• **Narodna knjižnica in čitalnica** v Zagrebu, Gunduličeva ul. 29., priredi drevi 7. t. m. društveni sestanek s predavanjem g. prof. dr. Milana Ivšića »Pokus novog socialnog uređenja«. Začetek predavanja ob 21. Gosti dobrodošli.

• **O vrtnih škodljivcih**, ki nam uničujejo zelenjavo in cvetje, bo drevi ob 18.30 v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi predaval v okviru podružnice SVD znani strokovnjak, višji sadjarski nadzornik g. M. Humeč. Ker je že prvo njegovo predavanje o sadnih škodljivcih zbudilo največje zanimanje, bo gotovo tudi to njegovo nadaljevanje, ki se tiče zlasti naših zelenjadnic v Trnovem in Krakovem, a tudi vseh prijateljev vrtnih in sobnih rastlin, napolnilo dvorano do zadnjega kotička. Vstopnine ni.

• **Lepa starost** iz Male Nedelje v Slovenskih goricah nam poročajo: V nedeljo 4. t. m. smo ob obilni udeležbi ljudstva sprejeli na zadnji poti ter izročili materi zemlji posestnika Terezijo Košarjevo iz Drakončev, ki je dosegla častitljivo starost 98 let. Bila je najstarejša v vsej malonedeljski fari in še daleč okrog. Lahak ji bodi počitek!

• **Neenavdani doživljaji gledališke igralki** iz Skoplja. Beograjski listi objavljajo izjave, ki jih je dala članica gledališča v Skopju Marija Podhraska. Ta gledališka umetnica je po rodu iz Zagreba, deluje pa že dolgo časa v Skopju, kjer je znana tudi po svojem bohemskem življenju. Pred nekaj meseci se ni več pojavljala v raznih lokalnih in v gledališki so opazili, da je fizično oslabela. Zdravniki so ji svetovali, naj v Beogradu poišče kakega specialista. Umetnica je odpotovala v Beograd v spremstvu gledališkega blagajnika Golubovića, ki jo je odvedel v neko bolnišnico Blagaj-

prevaljele in začelniki. Pričakovati smemo, da bo Alfonz Gapan po »Germinalu« prevzel še marsikaj v naš jezik: za to resno in odgovorno literarno delo ima vse pogoje. Opomba (inž. arh. Dom. Serajin): je stično lepo prilagojena Zolajevemu delu Tisk in vzvoda (Dolniska tiskarna) ne zaostaja za najboljšimi izdajami Tiskovne zadruge. Šteje knjige odlično po vsebini in opremi med našle in najtrajnejše v slovenski knjižni produkciji. —

Berlioz: »Faustova pogubljenje«

Ljubljana, 5. marca. Snovi iz ljubljanske Glasbene Maticice ponovila pred štiri leti izjaviano dramskega legendarja »Faustova pogubljenje« (La Damnation de Faust), a katero si je Berlioz zahteval vidno mesto med skladatelji velikega sloja. Dasi se delo samo po muzikalni silni in lepoti ne more meriti z muzikalnimi umotvorji, ki jih doleti ima glasbena literatura te vrste, je vendar samoniklo. (Vrati tudi samovoljno) široko znamenovano, posebno močno v instrumentaciji in brez dramskih in lirskih kontrastov. Mišljeno pa je vsekakor teatralno in zato mora na odru najprej močnejši vtiak kakor pri koncertu. Solistične partije so to pol zaedni gde Vera Maidičeva ter g. Jožep Gostič Marian Ruc in Anton Petrovič, ki so vsaki svojo vlogo prinesli izpravo in karaktrno. Pevski zbor Glasbene Maticice je bil kakor smo pri njem valeni, odlični. Prav tako je težki in ogromni orkestrski part temeljito obvladal

Pohripi

je treba rekonvalescentom pri nadaljnji negi in veliki pažnji dajati lahko prebavljivo, izredno krepilno hrano, ki povrne organizmu izgubljeno moč, ga krepi in mu poveča odpornost. To dosežemo najbolje z

OVOMALTINE

ki jači in krepi. Dajte bolnikom za predjužnik in južno skodelico Ovomaltine, in v kratkem času se jim vrne zdravje in svežost. Ovomaltine se dobiva povsod. Mali zavojček Din 16.—

nik je sam govoril z zdravnikom ter igral kot potem odpremi v hotel. Med potjo je bil pripovedoval, da je duševno bolna in da jo mora odpremiti v sanatorij. Soba, v katero so jo odvedli, je bila prazna in ko se je utrujena igralka podala k počitku, ni mislila na strašno iznenađenje drugega jutra. Drugo jutro se je namreč znašla med blaznimi ženami in ko je protestirala, so ji pretili s prisilnim jopičem. Šele po intervenciji nekih beograjskih gledaliških igralcev je bila po 15 dneh izpuščena iz blaznice. Izpuščila so jo, ko je sama plačala 2700 Din za stroške. Vložila bo tožbo, da si pridobi odškodnino in zadoščenje za to intrigo.

SMO BILI IN BOMO NAJCENEJŠI!

Zato, ker dobite za vsak pri nas kupljen film 1 povečano sliko velikosti 13x18 cm zastoj. Kopije 6.5x9 pa Din 1.— komad.

Foto Tourist — Lojze Šmuc
nasproti hotela Union

• **Arabska lirika** je pri nas žal še docela neznana, čeprav bi zaradi svoje literarne cene zaslužila, da bi jo že davno spoznali. Nas pesnik-mojster Alojz Gradnik, ki se dosti bavi z orientalsko književnostjo in nam je že pred leti dal kitajsko liriko, si je nadel tudi hvalježno, a težko nalogo, da nas seznani z biseri arabskega pesništva. V največji številki »Žene in doma«, ki je pravkar izšla, je objavil osem arabskih pesmi v svojem čudovito lepem prevodu. Le redkokdaj imamo priliko, da bi kaj tako popolno izoblikovanega brali, zato bo nedvomno vsakdo rad posegel po tej številki. Pa tudi drugače je nad vse pestra. Prinaša Peruzijev razgovor z eno naših najmarkantnejših žen, gospo Marijo Vero, ki je slavila te dni 25 letnico svojega umetniškega dela pri gledališču. Vera Gogolova objavlja prisrčno črtico »Krik žena«. Pavel Brežnik pa prikupni impresijo »Čez deset let«. Globoko resnična pravljica »Tam, kjer je umrla vojna« bo našla dosti vnetih bralcev, prav tako pa tudi kriminalna humoreska »Kitajska pivnica«. Ivan Vuk je prevedel odlomek iz najnovejšega romana znane pisateljice Hermynie zur Mühlen pod naslovom Ekkehard. Prav za nimivi so bogato ilustrirani in poljudno pisani članki »Roka in značaj«, »Rumena nevarnost z Vzhoda« in »Mohorčičeve popotop« »Čez 4000 metrov in dinarjev«. L. Mrzel nadaljuje svoj prevod romana »Marfa«, ki ga je napisala Rusinja Nina Smirnova. Tudi naši malčki ne bodo prikrajšani, saj so dobili dve strani zanimivega branja. Kakor vselej, so tudi to pot v listu vse stalne rubrike kakor »Humor«, »Od srca — do srca«, »Vprašanja in odgovori«, »Ženski pokreti«, »Vezenje«, »Gospodinjstvo«. Bogat je tudi modni del. Zdj. ko prihajamo v pomlad, ima vsaka žena vse polno skrbi, kako bi se poceni, a vendar okusno oblekla. Ta številka »Žene in doma« prinaša celo vrsto vzorcev za lepe moderne obleke, ki ne stanejo dosti. Vsaki ženi, ki je prisiljena varčevati, bodo vzorci dobrodošli. Razen njih bo našla še prelepe vzorce za ročna dela, ki so najlepši okras vsakega stanovanja. V tej številki so tudi objavljena imena nagrajencev velikega nagradnega tečaja in v razpisane nove, praktične nagrade. Ne manjka seveda tudi krojne pole Revija »Žena in doma« stane s krojnimi prilogi in 5 gospodinjstvenimi knjigami za vse leto samo 105 Din. Še posebej pa se lahko naroči 10 letopisovnih knjig, ki stanejo broširane 100 Din, vezane pa 160 Din. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10-II.

• **Družba sv. Cirila in Metoda** poziva svoje podružnice, da skillejo občne zbornice nove odbore po naznanju sreskemu načelstvu in družbi.

ku preko Prage svoje poleno na »ogenik«, ki v nem mnogo znamenitejši gospodje »ežigajo zaradi »ne-slovenske« založbe stotine slovenskih knjig! — Pri je bila zadeva žalostna, zdaj je postala vesela: tudi neki B-njanih med kulturnimi delavci je pokazal svoje ozorčenje! Kako pusto bi bilo pri nas v teh težkih časih, če ne bi bilo slovenskih kulturno-zabavnih razburjanj in polemik! Univ. prof. dr. Evgen Spektorski, avtor v slovenski izšle »Zgodovini« socialne filozofije, je te dni z velikim uspehom predaval na Kolarčevem ljudskem vseučilišču v Beogradu o krizi sodobne države. Premiera Cankarjevega »Pohujšanja v dolini šentlarišev« v prevodu dr. Rajmunda Habrine bo najbrž 8. marca v brnskem D-želnem gledališču. »Žene in lirskem gibanju« je naslov članka, ki ga iz pereva Vera Doščalova objavila marčeva številka »Ženskega svetca«. V istem vzvoku je izšlo nadaljevanje povesti Mlake Slavčeve »Pod dalmatinskim solncem«. Jane K-ršakove informativni članek »Japonska rodbina in žena«, pesmi R. L. Petelinove Anice Cernelevo in Vere Albrechtove Tonke Baldstov prirekeve »Več zdravniki in zdravnic« in obilo drugega krajšega gradiva. »Znanežuberjeva« »Slaba vest« v priredbi »Kozinega A. Benkovića« je pravkar izšla v založbi »Znanost« »Dramac« v Ljubljani. »Dramac« je priobčila v 1/2 vzvoku drugega letnika dramskega izpoved Slavka Gruma, ki pravi da je imelno svet, v katerem lahko človek izživila svojo nautičljivo hrepenenje in kamor lahko pobegne iz sve-

• Če mnoge hodite ali stojite, boste sami občutili prednosti Palma pet in gumija. Te prednosti so: varstvo živcev in mišic pred utrujenostjo, trajnost in nizke cene. • Obledele obleke barva v različnih barvah in plisir tovarna JOS. REICH.

Iz Ljubljane

u— **Proslava 84 letnice** prezidenta Masaryka. Občinstvo ponovno opozarjamo na današnje slavnostno predstavo »Jenufe« v operi. S top redstavo proslavi Ljubljana 84 letnico prezidenta bratske čsl. republike T. G. Masaryka. Večero bo dala slovesen značaj godba, ki bo zaigrala himni obeh držav, nakaar bo podpredsednik JC lige dr. Egon Staré s kratkim govorom orisal pomen tega češkoslovaškega državnega in narodnega praznika. K slovesni predstavi »Jenufe« so vabljene vsi iskreni prijatelji češkoslovaško-jugoslovenske vzajemnosti. Vstopnice so še na razpolago pri gledališki blagajni.

u— **Zabavni del dobrodelne prireditve** v korist revnim in brezposelnim v soboto zvečer bo vseboval tako pester in zanimiv spored, kakor ga v Ljubljani pač nismo bili vajeni. Poleg resnih umetniških točk, ki jih izvajajo pesalka Katja Delakova s svojo skupino, nastopi Mirko Premelč, poznan pevski humorist in kpletist, dalje naš priljubljeni virtuoz Gustelj Stanko. Izmenoma nastopi tudi celotni balet Narodnega gledališča s svojimi solističnimi plesi in solo-akrobacijami, dalje g. Daneš-Gradiš, Bojan Peček, Valdi Smerkoljeva in papa Danilo. Vokalni kvintet je svoj nastop odpovedal, nastopi pa kvartet Završana ml. Vstopnice so v predprodaji Glasbene Matice, kjer se dobi tudi celotni program prireditve.

Pri boleznih želodca, črevesja in prebavnih privede uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice prebavne organe do rednega delovanja in tako olajša tok hranilnim snovem, da preidejo v kri.

u— **Posebni vlak** v Beograd. Glasbena Matica ljubljanska koncertira dne 18. in 19. t. m. v Beogradu. Ob tej priliki bo vozil iz Ljubljane v Beograd in nazaj poseben vlak z brzino brzega vlaka. Vlak odhaja iz Ljubljane v petek 16. t. m. okrog 20 ure, pride v Beograd v soboto 17. t. m. zj. in se vrne iz Beograda v ponedeljek (praznik sv. Jožefa) 19. t. m. okrog 15. ure ter pride v Ljubljano v torek 20. t. m. okrog 8. zjutraj. Vožnja tja in nazaj stane 200 Din. Priklase sprejema knjižarna Glasbene Matice najkasneje do torka 13. t. m. zvečer. Pri prigrizanju mora vsakdo plačati 200 Din, kolikor znaša vožnja. Priglasiti se mora najmanj 150 udeležnikov, zato prosimo vse priglasiti do torka 13. t. m. zvečer. V sredo pa se bo potem javilo v časopisju, če vzi posebni vlak ali ne.

Smrekove sadike

močne 4—5-letne presajenke mecosnove sadike močne 2—3-letne prvovrstno blago nudi 2762

grajčina HRIB, Predvor
NAD KRANJEM

u— **Koncert Marija Šimenca** bi prav lahko imenovali koncert naše najlepše pesmi. Celotno vrsto najpriljubljenejših in najlepših slovenskih ter hrvatskih samospevov je izbral in jih izvajal na svojem koncertu, ki bo v petek 9. t. m. ob 20. v veliki dvorani Uniona. Da ni pozabili tudi na arlje, je samo ob sebi umevno za opernega pevca tako odličnih kvalit, kakor je ravno Marij Šimec. Na klavirju ga spremlja prof. Srečko Kumar. Vstopnice se dobe v knjižarni Glasbene Matice.

SKROFULOZNE RANE

kanjo bolnika, ker mu tudi po odpravljenju ostanejo vidne, grde brazgotine. »FITONIN«
negle odpravi rane tako, da ne ostanejo grdi sledovi. Steklenica 30 Din v lekarnah. Po poštnem povzetju 2 steklenici 50 Din. Poštovo kučico šteje, je polje brezplačno. Fitonin dr. s. o. z. Zagreb 1-78. Dov. od min. pod Sp. br. 611, od 21. aprila 1933.

u— **Razstava Božidara Jakca** v Jakopičevem paviljonu žanje zelo lep uspeh. Do preteklega ponedeljka (torej v enem tednu z dvema nedeljama) jo je obiskalo 500 ljubiteljev umetnosti, prodanih pa je bilo do sled 15 del. Ogled razstave toplo priporočamo. Vstopnina je 5 Din, za dijaško mladino 2 Din.

u— **Vsem likovnim umetnikom** Banske uprava je potrdila z odl. št. 3088-2 od 23. febr. 1934 pravila »Društva likovnih umetnikov dravske banovine«, nove strokovne organizacije vseh naših poklicnih umetnikov. Ustanovni občni zbor bo 10. t. m. v restavraciji »Zvezdi« ob 20 uri. Novo ustanovljeno strokovno društvo vseh v naši banovini živčih, torej po ogromni večini slovenskih likovnih umetnikov daje možnost, da umetniki sami začnejo sanacijo žalostnih socialnih prilik v svojih vrstah

OD DNEVA DO DNEVA SE BOLJE DOČUTIM

Od nas treh je najstarejša

rogaška slatina,

pa tudi mlada niva ve mlada, dasi najina lica kažejo mnogo manj kakor pa izgledava. Za ta mladostni izraz se morava zahvaliti edinoletu temu, ker redno vsak dan pijeva

rogaška slatina,

ki skrbi za dobro presneto ter za gorko in mladostno kri, kar se kaže tudi v gladki koži obraza in živih očeh.

V interesu vseh prizadetih je seve, da si zberejo za to delo sposoben odbor, ki bo svoj delo vršil tem uspešneje, čim več umetnikov bo zastopal. Zato naj nihče ne izostane od ustanovnega občnega zbora! u— **Podružnica Sadržarskega in vrtnarskega društva** na Viču je priredila preteklo nedeljo na naših vrtovih praktično predavanje o obrezovanju in precejpljanju sadnega drevja. Predavatelj g. profesor Verbič nam je pokazal, kako naj se pravilno vrši obrezovanje in vzgajajo krone in razloži, koliko škode se lahko napravi s nepravilnim obrezovanjem. Članom se sporoča, da dbe arboristi za pomladno škropljenje po 8 Din pri obdornikih gg. Červanu in Završaniku, kjer se naj tudi prijavijo za škropljenje sadnega drevja.

Danes velenapeta drama

GREŠNICA

v glavni vlogi Ricardo Cortes

ZVOČNI KINO IDEAL

Predstave ob 4., 7. in 9.1/2 zvečer.

Cene 4, 6 in 8 Din

u— **Društvo »Soča«** matica Ljubljana, naznanja, da bo prihodnjo soboto 10. t. m. v salonu »pri Levu« ob pol 21. predaval g. dr. Karol Petrič, direktor Higienega zavoda o življenjski moči naroda. V zadnja 10 letih se je opazilo pri evropskih narodih, da je začelo padati zelo hitro število rojstev. O vzrokih nazadovanja rojstev pri starih narodih in v današnji dobi bo natanko razmotrival g. predavatelj. K temu zelo podučnemu in zanimivemu predavanju so vabljene »Sočane«, prijatelji in vsi, ki jih ta tema zanima. Vstop vsemu svobodno. Po predavanju se udeležimo vsi mestne prireditve v Unionu.

u— **Tečaj o negi otrok** za mlade matere in bodoče matere priredi zavod za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani z delnim domom kraljice Marije. Tečaj je praktičen o negi, prehrani in higieni dojenčkov. Tečaj se prične dne 15. t. m. in sicer je tečaj ob torkih in četrtkih od 16. do 18. in od 20. do 21.30, torej en tečaj se bo vršil popoldne, drugi pa zvečer pod vodstvom dr. B. Dragaša v zavodu zdr. domu kraljice Marije. Tečaj je brezplačen. Prijave za tečaj se sprejemajo do 14. t. m. tudi telefonično. Traja na 12 ur, torej s krat po 2 uri.

u— **Dva velika filma**. Včerajšnja premiera izvrstno podane družabne drame »Poljub pred ogledalom« je zopet pokazala, da naše občinstvo ljubi lepa globoka filmska dela. Da se za film posebno zanimajo ženske, ni čudno. Vsekakor ga pa moramo priporočiti tudi moškim. — Največji film, kar so jih dosegali anemali v Arktidi je »SOS — ledena gora«. Odkriva nam belo veličanstvo polarne pokrajine, grozo in lepoto pokrajine, ki so močnejši in zagonetnejši kakor sfinga. Film z zanimanjem pričakuje vsa Ljubljana.

STANLEY LUPINO, slavni angleški komik, priredi danes

„DAN SMEHA“

v ZVOČNEM KINU DVOR

kjer nam pokaže

Vesele noči brez spanja

Predstave ob 4., 7. in 9.1/2 zvečer.

Cene 2, 4, 6 in 8 Din

u— **Krajevna organizacija Kolezija** priredi pod okriljem ZKD drevi ob 20. predavanje o temi: Današnji problemi Jugoslavije. Predavaj bo g. prof. Stepišnik. u— **Šentjakobsko pevsko društvo** obvešča svoje članstvo, da se bo vršilo v soboto 10. t. m. ob 20. v salonu gostilne Marčence, Dolenjska cesta, II. redni občni zbor društva.

Gregoričev priložnostni FOTOCENIK

je zakladnica ugodnih nakupov.

Zahtevajte ga takoj v

DROGERIJA GREGORIČ

Ljubljana, Prešernova ulica 5

slikali materialistični marksisti. Zola je bil tudi v tem pogledu Francoz, ki oreko ostrih nasproti idealističnega in materialističnega svetovnega nazora gradi mostove racionalističnih miselnih sestavov.

Po vsem tem anemo vzeti »Germinal« v roke sine tra et studio brez strasti in poešne lučevni kot zrla knjigo za zrele ljudi. Danes v dobi ki jo označujejo ogromni socialni »korporiranti«, je čitanje tega klasičnega romana socialne literature posebno privlačno. Vsek čitatelji nadev v nem kaj poešnega zase ali za zanimajo množici opisni rudiški-ga življenja ali se bo predvsem pogolobil v fabulo v razplel djanja. v posamezne vloščevke karakterie, v igro usode, ki vrtinči ljudi ali pa bo tu proučeval duševnost množice, in psihologijo djalavkega gibanja. Delavec in podjelnik, dva polarna družbinske činitelja, naita te »Germinalu« podobno socialnih konfliktov, ki gibljejo družbo kakor veter ozračje in prenašajo širno sveta »am-na novih idej, tznih izdi, katerih vsaka na svoje bogati življenje.

Pesnik Alfonz Gapan, ki se je z »Germinalom« leno vplival na slovenske pravilce in imel z Zolajevim umotvorom — volkanom lahkega dela. Z rudniška terminologija je zahlevala povzeto skrb za do b-r in točen slovniki izraz Pollei na listi številne končnosti Zolajevga ne preveč izplinjene jezika in slova njegove krupne »matore« njegovo ponekod zlasti v dialogih vulgarno besedišče in dialektične pri moči. Vse te in druge težkoče iz ntemagovai naš prevajalec tako enostavno da tega ne najdemo pri naših najboljših — kako bi rekli? — prevajalskih outsiderih ali pri

zdrženi orkester Narodnega gledališča, Orkestralnega društva Glasbene Matice in drž. konservatorija. Vse izvajanje je vodil obzirno. Jasno, obenem pa temperamentalno in vžigajoče ravnanje opere, g. Mirko Polič, ki je delu že pred leti pripomogel pri nas do velikega uspeha in priljubljenosti, katere se je očitovale predvsem v krasnem poslu anoničnega koncerta. Dvorana je bila zad-dena do kraja in publika je z zanimanjem sledila delu, ki zahteva že zaradi svoje nenavadne dolžine posebno razpoloženje in pozornost. Navzori so bili tudi predstavniki in zastopniki oblasti ter kulturnih delavci, kakor tudi lepo število narodnih dam. L. M. Š.

T. G. Masaryka. »Česta demokracije« (»Pot demokracije«) (zbirka prezidntovih političnih in drugih spisov, izjav itd. v letih 1918—1920) izide kmalu v tretji izdaji. Te dni izide drugi del, ki bo obsegal podobno gradivo za l. 1921—1923. Za 84letnico izide tudi tretji del Čapkovič »Razgovorov s T. G. Masarykom«.

Nancy Carol

v napetem filmu naših dni

Poljub pred ogledalom

Kaj je ženska nezvestoba za moža. Kako se obnaša ženska, ko izve, da je možu znano njeno početje.

ELITNI KINO MATICA

Tel. 21-24

Predstave ob 4., 7. in 9. zvečer

Predprijave vstopnic od 11. — 1/2

— To so nekaj za nas smucarje in zimske sportnike vobč! Saj poznamo njihov humor in njihovo zbadljivost. Pa naj so še tako hudomušni, tako pa le ne znajo povedati, kakor dolgi Walter Rieml in njegov mali kolega Guzi Lantschner. Zdradi lepšega jima sekundirata kar dva fantka, pravilne dve zali punc! v blaž. Kako se je vse skupaj godilo, nam po kaže novi film ZKD: »Ljubezen v snegu«. Videli ga bomo v nekaj dneh v Ljubljani.

— Revijo »Glas od doma« v režiji g. Ferda Delaka bo ponovil Klub jugoslov akademikov iz Trsta. Gorice in Istre v nedeljo 11. t. m. ob 11. v veliki dvorani »Uniona«. Revijo, ki je zbrana iz del pesnikov Grudna, Gradnika, Černejeva, Kosovca, Gregorčiča in drugih, prepletajo pesni, petje in muzika. Kot nekako ogrožje vsemu delu pa so diaprozitivni, ki pričajo o boli in trpljenju naših bratov za mejami. Ker je revija edinstven polizkus te vrste, zasluži, da si jo ogleda vsakdo. Sodelujoči imajo danes ob pol 18. vajo v Areni Točnost.

PRIDE!

S. O. S. — ledena gora

PRIDE!

— Pevski tečaj učiteljskega pevskega zbora bo 9., 10. in 11. marca ob 9. v Glasbeni Matici.

— V »Krk« bo v soboto 10. t. m. ob 8. zvečer pri Mikliču predaval g. Filip Uratnik o gospodarski družabni strukturi Slovenije. Po predavanju bo svirala godba, ki bo skrbela za veselo razpoloženje. Vstop vsakomur prost!

— Niso ga pogrešali. Včeraj smo zabeležili, da pogrešajo domači g. Danila Havelko iz Ljubljane. To pa ne drži in je šlo le za pomoto, ker je bil g. Havelka tedaj od doma službeno odsoten.

— Kanalizacijo popravljajo. Včeraj so končali mestni delavci popravila kanalizacijskih cevi na Erjavčevi cesti nasproti palače banske uprave. Tam so bile kanalizacijske cevi že hudo defektne in so jih morali deloma popraviti, deloma pa jih sploh nadomestiti z novimi.

— Iz cerkve ukradena preproga. Izpred stranskega levega oltarja sv. Elizabete 4 m. križevniški cerkvi je t. dni izginila 4 m. dolga, lepa preproga, vredna nad 600 Din. Policija zasleduje dva tatila: prvi je oprezoval, drugi pa ukradel.

— Za 10.000 Din saharina zaplenjenega. Včeraj jutraj je izstopila na glavnem kolodvoru iz mariborskega brzojavka mlajša ženska, ki se je zadelala varnostnim organom hudo sumljiva. Bili so radovedni na vsebino njene prtljage, zato so jo povabili na stražnico čim so prebrskali njen kovček. So našli v njem saharin, in sicer v originalnih zabojih, v teži nad 20 kg. Ženski, soprogi nekake čevljarja iz Maribora, so seveda napovedali aretacijo. Pri zaslišanju pa žena ni hotela povedati po pravici, kdo ji je izročil saharin, ki je vreden nad 10.000 Din. Izgovarjala se je, da ji je zavoj izročil neznani gospod, da ga izroči v Ljubljani spet neznani gospodu, ki jo bo že prepoznal na podlagi opisa na kolodvoru. Tak zagovor seveda ne drži. Tihotapstvo saharina po mestu in na deželi je v čedalje večjem razcvetu.

— Cigani v Ljubljani in okolici. Ciganška nadleža dela našim varnostnim oblastvom čedalje večje preglavice. Po starem zakonu o ciganih jih morajo tirati iz kraja v kraj, a so postali cigani že prav brihtni in ukrenjejo tako, da jih pošiljajo po cestah naravnost proti mestu, kjer lažje čim več priprosičajo in se jim istočasno čudi tudi več prilike za krajo. Baš v zadnjem času se je natepelo v mesto in neposredno okolico od sile ciganov, ki vsepovsod nadlegujejo ljudi. Kadar se pripeti, da ciganec, posameznik ali po več skupaj aretirajo pa prične operirati z neverjetnimi lažmi zlorabljačev krstina in rodbinska imena svojih sojenjajakov, ki se tedaj potepajo najbrže daleč kje po deželi. Zaradi tega nastajajo zmešnjave in neredko zapira jo ciganec, ki so nedolžni, v kolikor pričoma to pri ciganu sploh v poštev, dohaja drugi grešniki še dalje uganjajo svoje nevednosti na svobodi.

Iz Celja

— Društvo jugoslovanskih akademikov v Celju je imelo v nedeljo dopoldne ustanovni občni zbor v Celjskem domu. Društvo hoče zbrati v svojih vrstah vse celjske akademike. Skrbeti hoče za družabne vezi med člani s pomočjo skupnih sestankov, predavanj koncertov, plesnih in slanih prireditvev ter ekskurzij, predvsem pa namerna v podpirati gmočno slabše situirane člane, da jim omogoči nadaljnje študije. Redni člani društva so lahko vsi v občini Celju — mestu in Celju — okolici bivaščih vseh občinskih, izredni člani vsi ostali ki bivačo v celjskem sosednjih srezih podporni člani na vsi, ki plačajo določen prispevek v društveno blaginjo. Za predsednika je bil z večino glasov izvoljen jurist Vladimir Černigoj za podpredsednika farmacevt Dušan Valenčič za tajnika jurist Lado Koželj in za blaginjskega jurista Jurij Sevelj. Ostali odborniki so: jurist Na. Dekardova, jurist Marian Fink, medicinar Zarko Peteršek, tehnik Jože Peterman in jurist Tugomer Prekovič. V nadzorni odbor so bili izvoljeni filozof Hel. Grinšek, tehnik Ivan Marek in tehnik Milan Stršek v razsodilni na turisti Boris Kalan, Alfonz Dobriša in Karl Herczog. Predsednik g. Černigoj je naseljal da že naziv »Društvo jugoslovanskih akademikov« kaže društveno smer in je izrazil prepričanje da bo izpostavljen s simpatijami sodobne pokrete naših vseučilišnikov sodobna društva v izvajanju njegovih lepih nalog.

— Celjska podružnica Narodno strokovne zveze bo imela ustanovni občni zbor v nedeljo 11. t. m. ob pol 9. v restavraciji v Narodnem domu in ne v salonu Celjskega doma, kakor je bilo včeraj objavljeno.

— Društvo absolventov državne trgovske šole v Celju priredi pod okriljem ZKD predavanje 8. t. m. ob 20. o temi »Zemlja včas in danes«. Predaval bo g. prof. Stepišnik.

— Mestni avtobus prične na progi Celje — Podređa v soboto 10. t. m. zopet redno voziti po običajnem voznom redu pričenši z vožnjo iz Podređe proti Celju ob 5.20 jutraj.

— Kino Uniona. Danes ob 16.15 in 20.30 zvočni vefilmi »Špijona E 3« (»Nevredna fronta«) in zvočni tednik.

Iz Maribora

— Dr. Jankovič na zadnji poti. V nedeljo dopoldne so pokopali na poboškem pokopališču bivšega ministra in kaznilniškega zdravnika g. dr. Jankoviča. Predsednik vlade je na pogrebu zastopal podban g. dr. Pirkmajer, udeležili pa so se pogreba številni zastopniki oblasti in raznih društev. V imenu stanovskih tovarišev, Zdravniške zbornice za dravsko banovino in Mariborskega zdravniškega društva se je poslovil od pokojnika zdravnik g. dr. Vilko Marin.

— Mariborski poštarji so imeli v nedeljo dopoldne v Gamlbrinovih dvorani kar dva občna zbora. Obratuna dela sta polagala »Poštni rog« in poštarstva godba. Obeh občnih zborov se je udeležilo častno število članstva, kar izpričuje njihovo zavednost, prisotni pa so bili tudi direktor pošte in telegrafa g. dr. Janko Tavzes, oba upravna mariborskih pošt, predsednik ljubljanskega združenja poštinskih uslužbenec, predsednik Glasbenega društva ljubljanskih poštarijev in drugi. Občni zbor »Poštnege roga« je vodil dolgoletni zaslužni predsednik g. Mahertl. Društvo šteje 136 članov in je lani nastopilo na 23 prireditvah. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen stari odbor s predsednikom Mahertlom. Občni zbor Godbenega društva je vodil zaslužni predsednik gosp. Franjo Babič. Občni zbor je pozdravil med drugimi tudi direktor dr. Tavzes. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za predsednika g. Babič.

— Predavanje kraljevine organizacije za V. mestni okraj. Propagandni osek kraljevine organizacije JNS priredi v soboto 10. t. m. ob 20. v gostilni »Pri lokomotivi« v Frankopnovi ulici svoje prvo politično predavanje. Predaval bo dr. Franjo Cerkenič o temi: Zakaj sem član Jugoslovanske nacionalne stranke. Udeležba je za člane obvezna, dobrodošli pa so tudi somišljeniki in prijatelji stranke.

— Večer mariborskih vojnih dobrovoljcev. V soboto 10. t. m. ob 20. bo v lovski sobi pri »Orlu« tradicionalni vsakoletni večer mariborskih vojnih dobrovoljcev. Vabljeni so vsi prijatelji in ostalo narodno občinstvo.

— Občni zbor vojnih žrtiev. V nedeljo so zborovali v dvorani Združenje gospodarske banke invalidi, vojne vdove in sirote. Občni zbor je vodil predsednik mariborskega pododpora g. Franjo Geč, navzočni pa so bili tudi razni zastopniki obistolet in korporacij. Odbor je izplačal lani 5100 Din na podporah najpotrebnejšim vojnim žrtvam, stoji pa je 658 rednih članov, od katerih je bilo 477 vojnih invalidov in 184 vojnih vdov. Z zborovanja sta bili odposlani udanostna brzojavka Nj. Vel. kraju in po. Zdravna brzojavka ministru za socialno politiko. Občni zbor je izrekel odborovemu tajniku za njegovo nad 10letno požrtvovalno delo zahvalo. Pri volitvah je bil v celoti izvoljen stari odbor. Soglasno je bila sprejeta resolucija, naj se čimprej sprejme dodatni invalidski zakon, ki ga je predložil srednji odbor vladi in narodni skupščini.

— Slovensko obrtno društvo naznanja svojim članom, da dobi do danes naprej vsak dan od 9. do 12. in od 15. do 17. ure v društveni pisarni Vetrinjska ulica št. 11-1, vsa potrebna navodila in podatke za sestavljanje napovedi za pridobitniški davek po novem davčnem zakonu. Pisarna ima na razpolago tudi potrebne tiskovine.

— Združenje pekovskih mojstrov v Mariboru poziva vse svoje člane, da se sigurno udeležijo članskega sestanka v četrtek 8. t. m. ob 15. v našem združenem lokalu v restavraciji »Emeršič« na Aleksandrovi cesti.

— Pobiranje delamrznosti. Predstojništvo mestne policije naroča vsem mariborskim hišnim posestnikom, upraviteljem hiš in hišnikom, naj opozore vse svoje stanovalce, da morajo imeti odslej vsi brezposelni in taki, ki beračijo ter prosijo podpore, posebne izkaznice, ki jih izda pristojna občina.

— Dva tihotapca. Stefan iz Vetrinjske ulice je pred dnevi prijavil policiji, da mu je nekdo ukradel iz stanovanja dve suknji in 1500 Din. Med tem pa so varnostni organi ugotovili, da je Stefan pred dnevi tihotapil iz Avstrije neko blago in da je bil na meji zasačen. Ko so ga obmejni stražniki pozvali naj se uda, je začel teči in je pri tem odvrnil obe suknji. Stražniki so za njim streljali, a ga niso zadel, ker se je Stefan spretno skrival v gozdu. V gozdu suknje so našli tudi 1500 Din in so izročili vse skupaj carinarnici. O tem je bila obveščena mariborska policija. Stefan se bo moral zagovarjati zaradi lažne prijave pri sodišču, zaradi tihotapstva pa bo imel opravka s finančnimi oblastmi. — Preteklo soboto dopoldne pa je ustavil policijski organ na državnem mostu 42letnega Ferdinanda M., ki se mu je zdel zelo sumljiv. Povabil ga je na policijo, in so našli pri njem več zavojčkov kreslinih kamenčkov. Blago so zaplenili, zaradi tihotapstva bo pa M. obsojen na denarno kaznovanje.

— Krav prepel na Pobrežju. V ponedeljek zvečer so se zaradi nekega dekleta hudo sporekli trije možakarji. Neki Rajh je po pretepu obležal na tleh z razmesarjenim obrazom, in so ga morali reševalci prenesti v bolnico Rajh ma na glavi tako hude rane, da imajo zdravniki malo upanja, da bo ostal živ.

GOSPODARSTVO

Naša zunanja trgovina v januarju

Generalna direkcija carin je objavila podatke o gibanju zunanje trgovine v letošnjem januarju. Iz te statistike je razvidno, da smo letos v januarju po količini izvoza iz 46.163 ton ali 24 odst. več nego lani (odnosno za 49.864 ton ali 27 odst. več nego v januarju 1932). Izvozili smo namreč 237.367 ton nasproti 191.104 tonam v lanskem januarju in 187.521 t. v januarju 1932. Navzdni temu je bil naš izvoz v januarju po vrednosti le nebiestveno večji nego lani; znašal je namreč 232.7 milijona Din, to je le za 0.5 milijona Din več nego lani in za 14.4 milijona Din več nego v januarju 1932. Čeprav je zunanja vrednost dinarja nazadovale, je bil letos v januarju izkupicek našega izvoza v dinarjih v primeri s količino manjši, zakaj izvozili smo po količini za eno četrtino več, izkupicek pa se skoro ni nič dvignil.

Glavni predmeti našega izvoza v januarju so bili: koruza (26.3 milijona Din), otrobi (1.9), suhe češnje (6.4), opij (1.4), hmelj (1.3), konoplja (3.3), konji (2.8), goveda (11.4), svinje (19.0), perutnina (8.4), svinje (15.4), jaja (8.5), perje od perutnine (2.1), gradbeni les (53.3), drva (5.4), oglje (2.2), izdelki iz lesa (2.6), ekstrakti za strojenje (3.1), soda (2.9), kalcijev karbid in cianamid (3.2), cement (5.2), svinec (8.5).

V primeri z lanskim januarjem je bil letos precej večji izvoz koruze. Izvoz svinje se je držal na višini prejšnjih mesecev, vendar je bil manjši nego lani v januarju, in sicer za skoro 6 milijonov dinarjev. Izvoz svežega mesa pa je bil večji nego v lanskem januarju.

Gradbenega lesa smo v januarju izvozili 53.3 vagonov, to je po količini več kakor v decembru in novembru. Lani v januarju je znašal izvoz gradbenega lesa le 41.69 vagonov. Tudi izvoz drv je bil razmeroma velik in se je v primeri z decembrom povečal od 1667 na 2217 vagonov (lani v januarju smo izvozili le 1433 vagonov drv). Lesnega oglja smo izvozili 351 vagonov (lani 265), izdelkov iz lesa pa 168 vagonov (lani 149). Tudi izvoz cementa se je povečal od lanskih 2410 na 3235 vagonov, odnosno od 4.7 na 5.2 milijona Din. Precej večji je bil tudi izvoz kavišne in amonijske sode ter izvoz svinca.

Pri pregledu posameznih postavk našega izvoza v januarju vzbujajo pozornost dejstva, da se je decela ustavil naš izvoz bakra. Ze v decembru smo zabeležili, da ni bil izvožen niti en vagon bakra — sedaj pa opažamo isto tudi v januarju. Se v novembru je bil izvoz bakra precej velik in v tem mesecu izvozili še za 57 milijonov bakra. Prodajni pogoji za baker se v inozemstvu med tem časom niso poslabšali in si stvari ne moremo tolmačiti drugače,

da naši bakreni rudniki (Bor) nočejo zaenkrat izvažati, morda v pričakovanju, da bo povišana oficijalna valutna premija, ki znaša sedaj 28.5 odst., ker bi bil potem po izvršenem povišanju premije izkupicek v dinarjih večji. Lani smo v januarju izvozili za 33 milijonov Din bakra. Če bi tudi letos dosegli to količino, bi se skupna vrednost izvoza v januarju precej dvignila. Vsekakor bi bilo treba vprašanje valutne premije nekako urediti, da ne bo pričakovanje takega zvišanja premije oviralo naš izvoz.

Uvoz.

Naš uvoz je znašal v januarju 59.628 ton nasproti 52.310 tonam v januarju. Po količini smo torej uvozili za 14 odst. več nego lani v januarju, po vrednosti pa je povečanje uvoza mnogo znatnejše, kajti lani v januarju smo uvozili za 17.22 milijona dinarjev, letos pa kar za 259.7 milijona Din. Uvoz je bil torej letos za 87.5 milijona dinarjev ali za 50 odst. večji nego lani v januarju. Zaradi tega smo imeli v tem mesecu pasivno trgovinsko bilanco, in sicer za 27 milijonov Din. Kakor se zdi je tudi povečanje uvoza nekako v zvezi s pričakovanim višje valutne premije in se hotejo uvozniki očitno založiti z blagom še pred eventualnim povišanjem te premije.

Glavni predmeti našega uvoza v januarju so bili: sirov bombaž (20.6 milijona Din), bombažno predivo (39.8), bombažne tkanine (12.8), volna (7.6), volneno predivo (7.0), svilene tkanine (8.8), svileno predivo (7.0), svilene tkanine (2.9), železo in polfabrikati (3.4), železna pločevina (2.0), železniški material (5.9), razni izdelki iz železa (10.4), sirove kože (6.2), premoč (7.1), oljni plovci (5.8), stroji in aparati (9.2), elektrotehnični predmeti (8.4), kava (6.3), limone in pomaranče (6.4), ostalo južno sadje (5.3) in riž (3.9).

V primeri z lanskim januarjem se je skoro podvojil uvoz bombaža in bombažnega prediva, skoro trojiti pa se je uvoz volne in volnena prediva. Prav znatno se je povečal tudi uvoz svilene prediva, svilene tkanine in volnenih tkanin. Tudi uvoz sirovih koz se je več kakor podvojil, prav tako uvoz premočja in oljnih plovov.

Gibanje naše zunanje trgovine z zadnjih mesecev nam kaže naslednja primerjava (v milijonih Din):

	Izvoz	Uvoz	Razlika
Julij 1933	270.3	236.9	+ 33.4
avgust	267.3	284.2	+ 16.9
september	315.7	259.3	+ 56.4
oktober	413.0	281.1	+ 131.9
november	403.5	275.9	+ 127.6
december	273.8	249.6	+ 24.2
januar 1934	232.7	259.7	+ 27.0

Kakor vidimo, je po končani izvojni sezoni že v lanskem decembru izvoz precej nazadovale. Uvoz, ki je sezonsko v januarju slab, pa se je povečal.

Po novi uredbi zaščiteni denarni zavodi

Kakor znano, so morali denarni zavodi, ki so bili pod zaščito prejšnjega zakona o zaščiti kmeta, predložiti do 4. marca v smislu nove uredbe o zaščiti denarnih zavodov prošnje ali za odgoditev plačil ali za sanacijo ali pa za izvenkonkurzno likvidacijo, ker določa nova uredba, da preneha zavodu dotedajna zaščita, ako ne vloži te prošnje v določenem roku.

Kakor poročajo iz Beograda je trgovinsko ministristvo prejelo do 4. marca prošnje za zaščito po novi uredbi od 85 denarnih zavodov, ki so doslej uživali zaščito po § 5. zakona o zaščiti kmeta, odnosno po uredbi o izplačilu vlog (§ 6). Dne 4. decembra preteklega leta je bilo pod zaščito po § 5. v celoti 69 denarnih zavodov in po § 6. 80 denarnih zavodov, skupaj torej 149 denarnih zavodov; od teh 149 zavodov je torej do 4. marca vložilo prošnje 85 zavodov, in sicer 76 zavodov za odgoditev plačil, 6 zavodov za odgoditev plačil in sanacijo in 3 zavodi za izvenkonkurzno likvidacijo. Od doslej zaščitenih denarnih zavodov torej 64 zavodov ni vložilo prošnje in jim je s tem dnem ukinjena dotedajna zaščita.

Z vložitvijo prošnje za odlog plačil, sanacije ali likvidacije je teh 85 zavodov dobilo začasno zaščito po novi uredbi, tako, da ni moglo proti njim napraviti korakov za zavarovanje ali izvršbo niti za

otvorenje konkurza. Definitivno zaščito po novi uredbi pa bodo ti zavodi dobili šele tedaj, ko bo na podlagi preizkušene predložitve podatkov o stanju ministrski svet izdal svoj odlok.

Večina zavodov, ki so vložili prošnje za podaljšanje zaščite po novi uredbi, prosijo za odgoditev plačil za daljši rok nego 5 let kakor je največ določeno v uredbi, ki priključuje odgoditev plačil za več nego 5 let izjemno zavodom, če imajo v večji meri terjatve pri kmetijskih dolžnikih, ki se bodo izplačale v 12 letih. Tudi glede izplačilnega načrta je večina zavodov predložila zaenkrat le načrt za leto 1934.

Zanimivo je, da so vložili prošnje za odgoditev plačil tudi nekateri zavodi, ki doslej niso uživali zaščite po § 5. odnosno § 6. Po novi uredbi od 4. decembra lahko vsak denarni zavod, ki pride v plačilne težkoče, pa doslej ni užival zaščite po § 5. ali § 6., zaprosi za odgoditev plačil ali za sanacijo ali za likvidacijo, in sicer brez omejitve dokler traja veljavnost uredbe o zaščiti denarnih zavodov (to je v teku 5 let). Z zavodom, ki doslej niso uživali zaščite s 4. marcem torej ni potoke rok za vložitev prošnje. Navzile temu je trgovinsko ministristvo dobilo od takih denarnih zavodov 16 prošnje za odgoditev plačil in 2 prošnji za izvenkonkurzno likvidacijo.

Gospodarske vesti

— Pošta hranilnica v januarju. Vloge na čekovnih računih pri Poštni hranilnici, ki so zaradi sezonskih razlogov v decembru lanskega leta dosegle rekordno višino 1158 milijonov Din, so kakor smo že poročali, v januarju nazadovale na 1074 milijonov Din; po najnovjšem izkazu za februar pa so se v tem mesecu zopet dvignile na 1079 milijonov Din (lani so v februarju znašale 896 milijonov in je torej letos stanje za 183 milijonov višje). Hranilne vloge na knjižice so v februarju narasle za 23.0 milijona Din (v januarju za 24.6), ter so znašale ob koncu meseca 611.7 milijona dinarjev nasproti 664.3 milijona dinarjev v lanskem februarju. Čekovni promet je v letošnjem februarju znašal 4299 milijonov nasproti 4134 milijonov v lanskem februarju.

— Overenja za zavarovanje valute. V »Službenih Novinah« od 24. februarja je bil objavljen odlok ministra financ (št. II-2.650 od 17. febr. 1934), ki se glasi: »Od 1. marca 1934 veljajo vsa overenja o zavarovanju valute samo en mesec od dneva izdaje. Po dobjenih informacijah je ta odlok tolmačiti v tem smislu, da se šteje ta rok od dneva izdaje overenja, da sive navotivite dotičnega blaga za izvoz in da ta rok ne sme biti daljši od meseca dni.

— Povišanje železniških tarif. Kakor znano, je železniška uprava lani proti koncu leta pripravila povišanje železniških blagovnih tarif za 5%. Dne 20. februarja t. l. pa je bil uveljavljen novi takeni zakon, a katerim se vzpostavlja takea na železnica povišanja za 5%. Čeprav je tarifni odbor, ki je nepravilno zaračunal v Zagrebu, zavzel etatišče, da glede na splošno gospodarsko stanje ni priporočljivo povišati tarife za celih 10%, vendar je železniška uprava sklenila izvesti z malimi izjemami povišanje za 10%. Povišanje takea bo zaračunavalo le 5% povišanje takea od 16 marca naprej na »stari« veljavni zvišanje za 10%. Po odloku novega ministristva s 16. marcem zvišalo v 1934) 81 9 za prevoz blaga (od 1. l. l. 1934) vse vzpostavne postavke za 10% in se vzpostavne postavke za 10 nar navzgor v aneksu k tarifi za prevoz blaga se prav ta

ko povišajo vse postavke za 10% razen vozninskih postavk oddelkov C II, C III, C IV (tranzitne tarife). Izvzelo so tudi nekatere poizitve v lokalnem prometu in za izvoz (med drugim za les). V zvezi I. tarife za prevoz blaga se nadalje povišajo prevoznar na privatnih praznih vagonov (ciestni) od 30 na 40 par pri kilometru. Za osebni promet bodo stopile v veljavo nove vozne cene, ki vsebovajo še povišano vozninako takso.

— Oddaja začasnega kolodvorskega bifeja na postaji Maribor glavni kolodvor. Na licitaciji dne 17. marca se bo oddal v zakup d. restavracijski prostorov dosedanje restavracije za dobo 6 mesecev. Zakup bi se začel 1. aprila. Podrobnejši pogoji pri železniški direkciji v Ljubljani.

— Oddaja knjigovodskih del se bo vršila notom pisanih ponudb, ki jih je vložiti do 12. marca pri prometno - komercialnem oddelku direkcije državnih železnic v Ljubljani.

Borze

6. marca.

Na ljubljanski borzi se tečaj deviz niso bistveno spremenili, le deviza London je za malenkost popustila. Avstrijski šilingi so se trgovali v privatnem kliringu nespremenjeno po 8.90 (v Zagrebu po 8.85, v Beogradu po 8.95).

Na efektinim tržišču je bilo razpoloženo nadalje mirno in je vojna škoda za kasno notirala 312 do 315 (v Beogradu promet po 313), za marc se je trgovala po 314 (v Beogradu po 313), za april pa po 312. Promet je bil zabeležen še v 7% Blatrovem posojilu po 50 in v 8% Blatrovem posojilu po 54. Zaključki so bili končno še v delniški PAB po 254 in 255 ter v Trboveljski po 115.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 2308.18 — 2319.54, Berlin 1359.03 — 1369.83, Bruselj 799.68 do 803.62, Curih 1108.35 — 1113.85, London 173.64 — 175.24, New York 3405.50 — 3433.76, Pariz 235.85 — 236.97, Praha 142.23 — 143.09, Prst 294.25 — 296.75 (prejmla 28.5%) Av. ...

Madrid 42.15, Amsterdam 206.25, Berlin 122.80, Dunaj 56.40, Stockholm 80.90, Oslo 78.85, København 70.05, Praha 12.84, Varšava 58.350, Bukarešta 3.05.

Dunaj (T-čaj v priv. kliringu) Beograd 11.50, London 27.43, Milan 46.27, New York 539.42, Pariz 35.58, Praha 21.74, Curih 174.29, 100 S v zlatu 128 S pad.

Efekti.

Ljubljana. Vojna škoda 312 den., 7% investicijske 70 — 72, 3% Blair 53 den., 7% Blair 50.50 den., 4% agrarne 37 den., 6% begluske 52.50 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 312—315, za marc 311—313, za april 311—313, 7% invest. 73 den., 7% Blair 49.50—50, 8% Blair 52.50—54, 7% Drž. hip. Banka 61 den., 6% begluske 52—53; delnice: Nar. banka 4200—4350, PAB 254 do 256, Sečerača Osljek 160—180, Trboveljske 107—115.

Beograd. Vojna škoda 313 zaklj., za marc 313 zaklj., 7% invest. 73—75, 4% agrarne 36 zaklj., 6% begluske 53, 52.50 zaklj., 8% Blair 53.50 zaklj., 7% Blair 50 zaklj., 7% Narodna banka 4300 zaklj., PAB 255—257.

Dunaj. Državne železnice 18.65, Trboveljske 12.95, Alpine - Montan 11.55.

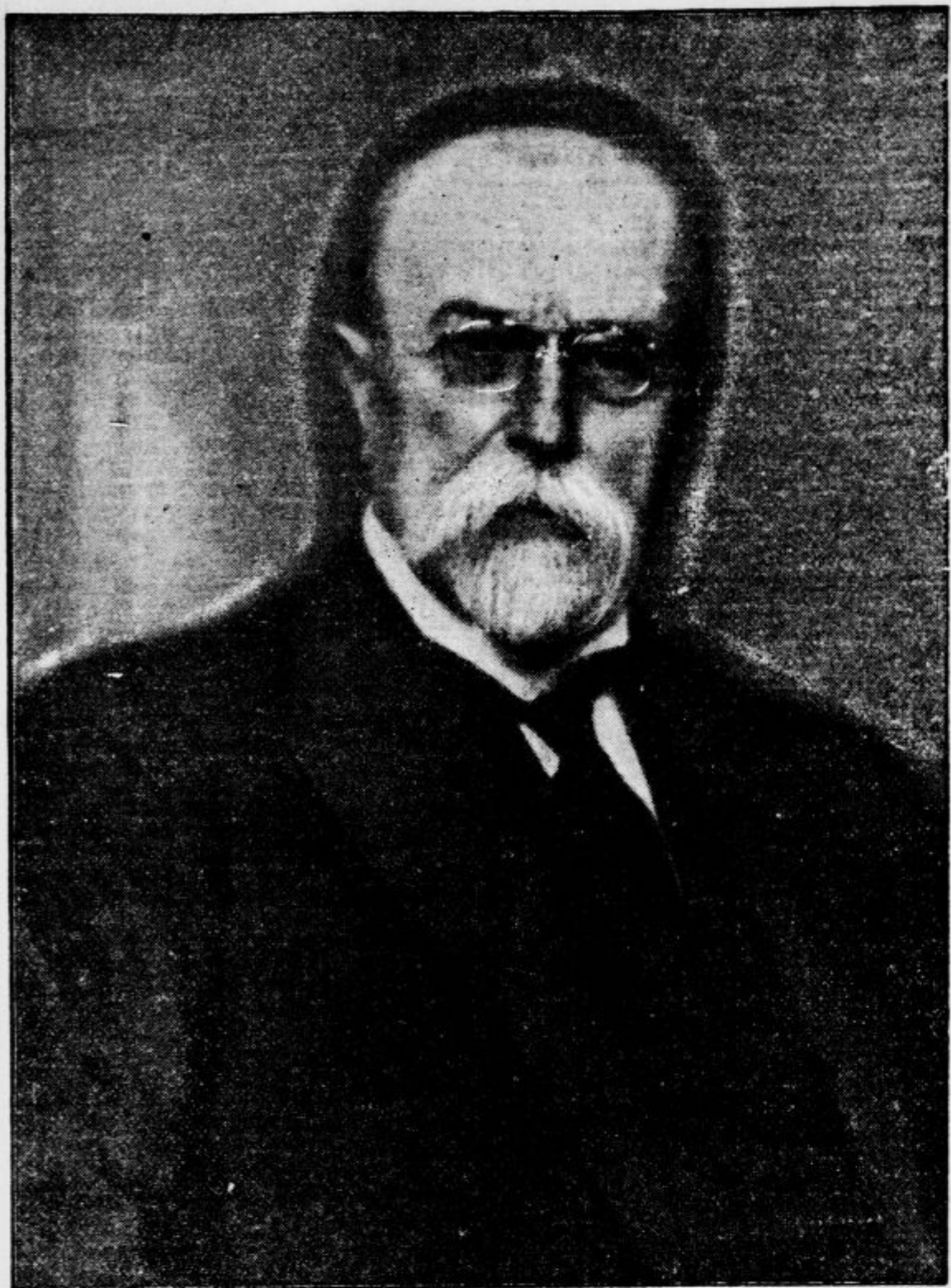
Blagovna tržišča

21.10.

+ Chicago, 6. marca. Začetni tečaj: Pšenica: za maj 87.875, za julij 87, za september 87.875; za maj 51.875, za julij 53.50.

+ Winnipeg, 6. marca. Začetni tečaj: Pšenica: za maj 69.50, za julij 70.625. + Ljubljana. Vojna škoda (6. t. m.) Tendence za žito nespremenjena. Nudijo se (vse za slovensko postajo plačljivo v 30 dneh): pšenica (po ml-vaki tarifi): baška 78-80 kg po 147.50 — 150; sr-maka in banatska 78-79 kitovramov po 145 — 147.50; koruza (no navadni tarifi): nova časa primerno suha s kakovostno garancijo 115 — 117.50; moka: baška 20c po 245 — 250; banatska po 255 do 260.

+ Novosadska blagovna borza (6. t. m.) Tendence mirna. Promet je bil slab. — Pšenica: baška okolica Novi Sad, okolice Sombor 100 — 102

T. G. MASARYK
Veliki človek in slovanski mislec, državni predsednik
bratske češkoslovaške republike — praznuje danes 84-
letnico svojega rojstva

Rudarjeva žrtev za tovariše

Spomenik hvalečnosti na prezgodnji grob

Te dni so v Blytheju, Northumberland, ob udeležbi vsega domačega prebivalstva pokopali mladega 19 letnega moškega, ki je žrtvoval svoje življenje, da je rešil rudarje, ki so bili v rovu na delu. Rudarji iz cellega okrožja so v ta namen zbrali potrebno vsoto, s katero bodo postavili na grob svojega rešitelja dostojen spomenik.

Bilo je sredi noči, ko je izbruhnil iz dolge neznane vzrokov v nekem delu Seghillovega podzemnega rova ogenj, ki se je širil z bliskovito naglico. Ker je stroj za dovajanje zraka dovajal mnogo kisika, se je ogenj širil s silno brzino, tembolj, ker so bila v rovi velika skladišča suhega lesa. Na svojem samotnem kraju v strojni ni bil tedaj samo en mož: 19 letni rudar John Gillis Dim je udaril najprej v strojnico in ga opozoril, da se je nekaj zgodilo. Gillis je planil k najbližjemu telefonu ter oznanil po rovu, da gori. Potem je stekel naprej, da bi odkril ognjišče požara. Kmalu je ugotovil, da gori hodnik, iz katerega se cepi na vse strani več rovo. V nekem delu teh rovo pa je bilo na delu več rudarjev. Če bi prodrli ogenj do njih rova, bi bili pogubljeni. Tega se je mladi Gillis dobro zavedal, zato je tekel kar so ga nesle noge, da bi tovariše obvestil o nesreči, ki jim je pretita.

Nesreča je hotela, da so bili nesrečni brez telefonske zveze s strojnico. Zato je Gillis napol vse sile in dirjal, da bi jih obvestil o požaru. Spotoma je vpil na vse grlo. Od nikoder glas! Gillis je začel v grlu griziti dim, ki mu je razjedal tudi oči. Vročina je postala neznosna. Kljub temu je kričal na vse grlo.

Ker se ni nihče odzval, mu ni preostalo drugega, kakor da je tekel osebno k ogroženim rudarjem. Zavihal si je kvišku jo-pi in si pomaknil klobuk globoko na obraz. »Ogenj, ogenj! Bežite ven!« se je glasil njegov svarilni klic, ki je slednjič dosegel rudarje, katerim je bil namenjen. Može niti slutiti niso nevarnosti. Pri medli svetlobi: brljavk so se njih krampi zadirali v rove lopate pa so dvigale oremog in ga metale na vozice. Nenadoma pa so rudarji obstali v delu. »Saj to je vendar naš človek!« je dejal nekdo potem, ko so omedlelemu Gillisu posvetili v obraz. Dva rudarja sta ga dvignila in odnesla iz rova. Oblika je bila vsa sežgana in je odpadala v capah.

Ko so rudarji prišli iz svojega rova, jim je udaril v obraz sajast dim. Dihali so težko, toda s pogumom so vendarle prišli na prosto. Nikoli pa se ne bi bili rešili, da jih

ne bi bil Gillis osebno opozoril, kaj se zgodi, če nemudoma ne zapuste podzemlja. Kolona je kmalu prišla do izhodnega rova in kmalu so rudarje potegnili kvišku. Zgoraj so rudarji že formirali gasilne oddelke. Povsod je bil glasen halo. Kmalu so se gasilske kolone spustile v podzemlje, kjer so zasule goreči rov.

Samaritani pa so odpeljali Johna Gillisa v bolnišnico, kjer je že površna preiskava dognala, da ima hude opekline po vsem životu. Čevlji so mu na podplatih pregoreli. Bilo je očitno, da je tekel Gillis skozi ogenj in žerjavico. V bolnišnici se je Gillis osvestil. Njegovo prvo vprašanje je bilo tedaj: »Ali so rešeni?« Ko so mu pritrdili, je globoko vzdihnil: »Bilo je strašno, vse okrog mene je gorelo, da nisem mogel odpreti oči. Tekel sem in padal in bolečine, ki sem jih čutil na hrbtu, so me opozarjale, da gori na meni obleka. Zavedal sem se tudi, da bi bilo vse izgubljeno, če bi okleval. Bilo je strašno!«

Po tej izjavi, ki so jo vzeli na zapisnik, je Gillis umolknil. Čez nekaj ur je umrl. Mnogo, ki je oblegala bolnišnico, da bi izvedela kaj o njegovem zdravstvenem stanju, je vest pretresla do mozga Rudarji pa so sklenili, da ponese šestorica rešenih krsto rešitelja v grob.

Medtem so bile gasilske kolone zasule goreči rov in zamašile dohod zraka v rudnik. Samo vodjo oddelka je bil tako omanil dim, da je moral v zdravniško oskrbo.

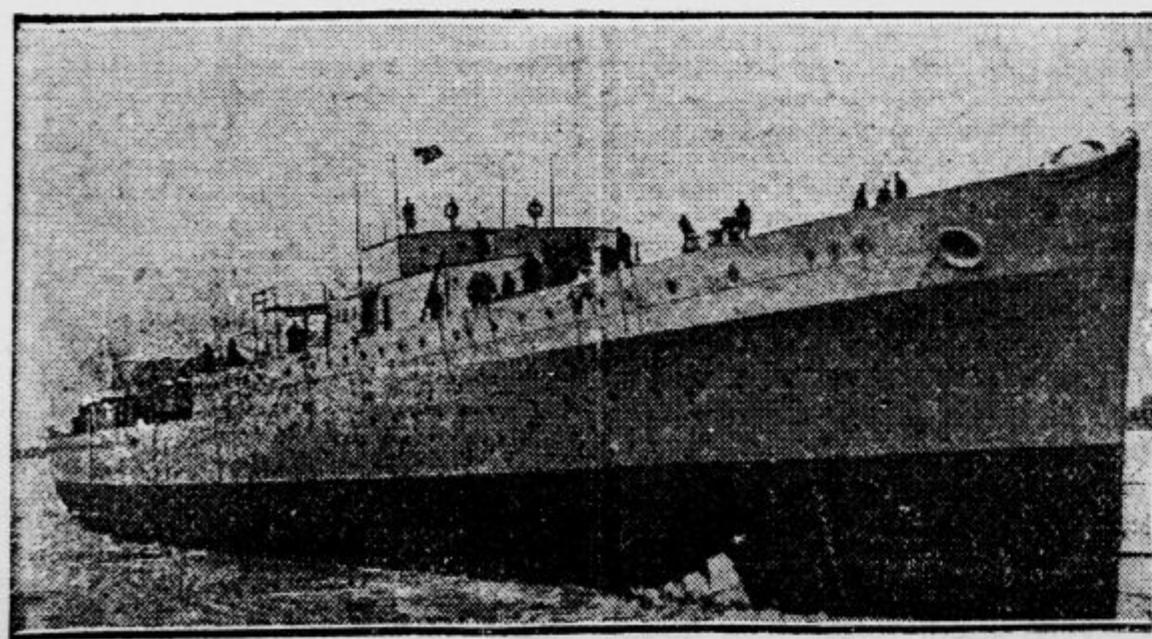
Zakaj izginjajo štokrle

V severozapadni Poljski vlada med ljudstvom vera, da morajo jesti ženske, ki si želijo obilnega otroškega blagoslova, pečene štokrle. Posledica te navade se začne kazati v primanjkanju štokrle. — Vlade oblasti so morale izdati zaščitne ukrepe, da ptice ne iztrebijo popolnoma.

Srednješolska reforma na Madžarskem

Madžarski ministrski svet je sprejel načrt za preureditev srednjih šol. Po tem načrtu bo nižja srednja šola od prvega do četrtega razreda enotna, višji razredi pa se bodo delili na gimnazije, realne gimnazije in realke. V vseh srednjih šolah se uvede kot obvezni predmet nemščina. Srednješolski absolventi se bodo smeli vpisati na univerzo le, če bodo imeli v spričevalu zadovojno dovoljenje od izpitne komisije.

Pomorsko oboroževanje

V Barrovu so spustili te dni v morje novo 7000 tonsko angleško križarko »Ajax«

Kovina, trda kakor demant

Važna proizvodnja češkoslovaške industrije

Pri obdelavi trdih jekel, marmorja, stekla, porcelana itd. so potrebni instrumenti, ki kažejo izredno trdoto. Ta trdota ne sme popustiti niti v najvišjih temperaturah, ki se razvijajo čisto pri takšnih obdelavah. V ta namen so že izumili vsakovrstne kovinske zlitine jekla z volframom, titanom, molibdenom, tantalom in drugimi redkimi kovinami. Takšna jekla so izredno trda,

imajo pa nedostatek, da so zelo krhka, tako da se rezila iz njih kmalu obrabijo. Kakor poročajo sedaj iz Prage, pa je uspelo češkoslovaški industriji izumiti zlitino, ki je še znatno trša, skoraj tako trda kakor demant in ne izgubi svoje trdote ter ne postane krhka niti v najvišjih, v industriji uporabljenih temperaturah. V tej zlitini je poleg volframevega karbida, ki se

topi šele pri temperaturi nad 3000 stop, tudi kobalt.

Poskusi s njo so se obnesli izborno, rezilne priprave iz nje so še boljše nego iz inozemskih fabrikatov, ki jih Češkoslovaška odslej ne bo več prisiljena uvažati. Čehi so s tem svojim novim uspehom zelo zadovoljni.

Dihanje skozi nos

Otroci bi morali dihati skozi nos posebej pozimi. To je važno za zdravje. Izkušnja uči, da otroci, ki dihaajo stalno skozi usta, niso popolnoma zdravi. Moral bi jih preiskati zdravnik kakor otroke, ki trpijo za kroničnim nahodom ali nagnjenjem k polipom in podobnem. Naravni dovodnik zraka k pljučem je nosna duplina, zato mora biti popolnoma prosta.

Otroci, ki dihaajo skozi usta, pomoči običajno tudi smrčijo. Po tem dihanju se grijo osušiti in s tem se ustvarja osnova za bolezen v vratu in grlo. Posebno česta pa sta pri takšnih otrocih iztekanje iz ušesa in slab sluh zaradi zvez med usti in notranjim ušesom.

Samo

ilustrirana slovenska revija

„Življenje in svet“

vam nudi
tedensko
pouka in zabave
v besedi in sliki

za 2 Din

Uprava: Ljubljana, Knafljeva ul. 5

50.000 funtov za rešitev življenja

Kanadčan Viljem Mintz se je boril v marcu l. 1918. na francoski fronti in pri Cambrai ga je zasula granata. Za srečo njegova rana ni bila pretežka in čez nekaj časa se je sam dvignil. Tedaj je zagledal poleg sebe strašno razmesarjenega, toda še živega angleškega častnika. Navzlic svoji rani in nevarnosti ga je Mintz dvignil in ga z nedolovsko močjo spravil do najbližjega obvezovališča.

Ko je okrevljal se je Mintz vrnil v Kanado, kjer je dobil delo kot mehanik. Pred leti pa ga je gospodarska kriza kakor premmoge druge postavila na cesto. Odločil se je na kratko in odšel za poslom v severne kraje, v pragozdove. Kaj je bilo potem z njim, ne ve nihče. Te dni pa je prišlo v Kanado iz Londona obvestilo, da je tam umrl bivši angleški častnik, ki se je v svoji oporoki spomnil tudi Viljema Mintza in mu dolžil 50.000 funtov sterlingov v zahvalo, da mu je nekdo na cambraiskem bojišču z velikim junaštvom rešil življenje. Oblasti so začele takoj pozvedovati za srečnim dedičem, ki ne ve ničesar o svoji sreči in upajo, da ga bodo tudi kmalu našle.

Družina brez deklet

že 300 let se ni rodila nobena hči

Angleški družini Belfrage se je rodil prvi otrok, sin. To ni samo po sebi nič posebnega, a vendar je zbudilo pozornost vse angleške javnosti, zlasti zdravniški svet se je začel zanimati spet enkrat za ta »fenomen«. Belfragi sloviyo namreč po tem, da se ni v njihovih vrstah že 300 let rodila nobena hči, vse samo dečki. Mogoče sega ta nerazumljiva zadeva še bolj nazaj, a znanstvenici se da zasledovati nekako do leta 1600.

Družina, ki je sedaj dobila naslednika, je bila dolgo brez otrok. Ko so mater nekoliko tednov pred veselim dogodom vprašali, da-li si želi deklico ali dečka, je odvrnila naravnost ogorčeno: »Kaj jaz kot žena Belfrage naj bi rodila hčer? Vsi Belfragi bi se v grobu obrnili kajti zanje velja, da se jim rode samo dečki!«

Učinki hitlerjevskih zaporov

Iz Moskve poročajo, da so tam trije najboljši zdravniki preiskali bolgarske komuniste Dimitrova, Popova in Taneva, ki jih je hitlerjevski režim te dni po dolgem oklevanju izpuštil iz svojih zaporov in jih poslal v Rusijo. Uspehi te preiskave so naslednji:

Dimitrov je ves izčrpan, živčno razdražen, srce, ki se mu je razširilo, je močno oslabeo. Vrh tega trpi zaradi hudih revmatičnih bolečin in zaradi težkega katarja v pljučnih vžvičih. Potreben je daljše oskrbe v zdravilišču pod strogim zdravniškim nadzorom.

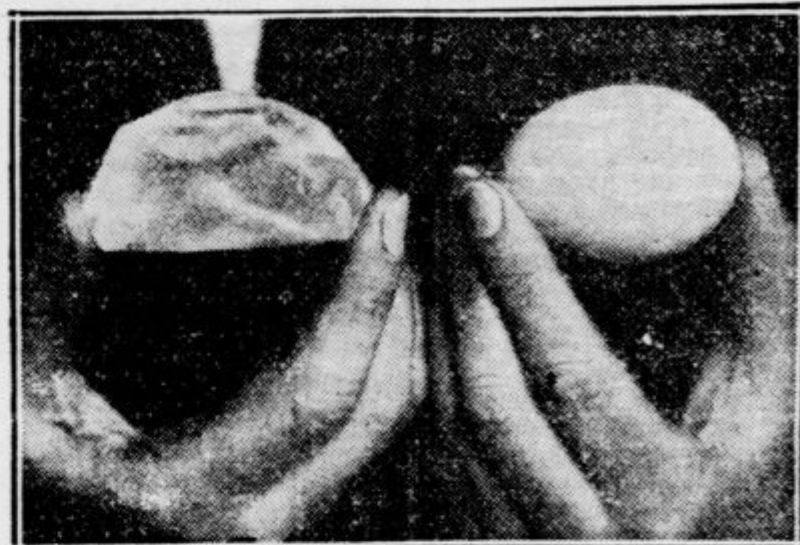
Popov je zaradi nezadostne hrane ves oslabeo, malokrven in živčno popolnoma uničen. Tudi njemu je potrebna daljša zdraviliška nega.

Tanev je isto tako ves oslabeo zaradi nezadostne hrane, živčno prerazdražen, srce pa mu utripa 120 krat na minuto. Vrh tega mu telo neprestano trepače, zapadel je nespečnosti in hudemu glavobolu. Samo dolga zdravniška oskrba mu bo utegnla vrniti zdravje.

Naročite

»LJUBLJANSKI ZVON!«

Najdba velikega demanta

Ta 75.000 funtov vreden demant je našel neki farmar v južni Afriki. Kako velik je, se vidi iz primerjave s kokošjim jajcem

Afera Stavisky na višku

Kako se je rehabilitiral odpuščen policijski nadzornik

ki — Pariz, 5. marca.

»Prvi škandal se šele pričinja.« To je tenor, ki se sliši iz vseh razgovorov o aferi Staviskoga v Parizu. Odkar so prišli policiji v roke odrezki korupcijskih čekov, se senzacije kupijo kakor oblaki v viharju.

Policijski nadzornik Bonny

Kako je prišla policija v posest talonov, to je tudi svojevrstno poglavje. Policijski nadzornik Bonny je bil nedavno odpuščen iz policijske službe, ker se je bil pregrešil v neki zadevi. Da bi pospešil svojo rehabilitacijo, je začel na lastno pest iskati osebo, ki bi utegnila pomagati sedanji vladi pri raziskovanju afer Staviskoga s knjižico, iz katere je veliki slepar po čekih nakazoval podpore svojim privrzcem in prijateljem.

S tem je storil veliko uslugo državi in sebi. Knjižica z odrezki se je našla. Tedaj se je Bonny javil preiskovalnemu sodniku ter mu sporočil svoje odkritje. Sever da je bila policija za to uslugo takoj pripravljena rehabilitirati odpuščenega uradnika, ki je z veliko vneto dokazal, da je vreden nekoliko prizanesljivosti sprito tehtnosti tega odkritja.

Bonny je namreč zagrešil napako s tem, da ni preprečil Staviskemu odhoda iz Pariza. To bi bil moral storiti 23. decembra, zaradi česar je oblast uvedla proti njemu preiskavo. Toda njegovo zadnje dejanje, ki je vladi močno olajšalo delo pri zasledovanju nepoštenjakov, ga je popolnoma rehabilitiralo in zdaj se je že odpravil v Dijon, kjer se bo udeleževal preiskave za morilci sodnika Princeja. Sliši se, da bodo Princejevo truplo ekshumirali zaradi ugotovitve, če je bil sodnik mrtev že tedaj, ko so ga morilci položili na tračnice, ali če so ga usmrtili že prej.

Izročitev talonov je bila zelo dramatična. Notranji minister je poslal po razgovoru s pariškim policijskim prefektom v Bonnyjevo stanovanje štiri osebe: novega državnega tožilca, preiskovalnega sodnika in dva detektiva. Četvorica je čakala v sobi, ki je mejila na prostor, v katerem sta se sestala Bonny in mož, ki je prinesel odrezke Staviskoga čekovne knjižice na sestanek. Pol ure so uradniki poslušali razgovor med Bonnyjem in prišlecom, potem pa so vdrli v sobo in prisilili moškega, da jim je izročil odrezke. Mož je izjavil, da mu je dal talone tajnik Staviskoga Romagnino, ki jih je sprejel od vdove Staviskoga. Komisija četvorice je odrezke zapečatila in jih izročila pravosodnemu ministru Cherounu, ki si poleg ministrskega predsednika Doumergueja najbolj prizadeva, da se ta mučna zadeva do kraja razčisti.

Potomci vladarja

Montezume

V Mehiki žive po vaseh raztreseni mnogi potomci nekdanjega azteškega vladarja Montezume. Ta vladar se je moral v 16. stoletju umakniti sili španskih osvajačev mehiške dežele.

Novi gospodarji Mehike pa so zaradi ljubeča miru sklenili, da bodo izplačevali potomcem Montezume doživetjske rente, kar se je izvrševalo do zadnjega časa. Letos pa je prišel finančni minister Mehike na misel, da bi odpovedal te rente. S tem je prizadelih mnogo oseb, ki so doslej živele brezskrbno življenje.

Potomci Montezume pa ne bodo molčali. Sklenili so, da se obrnejo s pritožbo na Društvo narodov v Ženevi v upanju, da jim bodo tam dali pravico, ki jim jo kratijo doma.

A NEKDOTA

Na eni slavnosti, ki jih je Ljudovik XV. poletni priredil v versailleskem parku, je stal finančni minister Terral poleg kralja.

»Kako se vam zdijo versailleske slavnosti?« ga je vprašal kralj zadovoljno.

»Nepoplačljive, sire,« je odvrnil finančni minister.

VSAM DAN ENA

Prava pot

»Mnogo je poti, ki vodijo do denarja, toda samo ena je poštena.«

»Katera?«

»No, saj sem vedel, da je ne poznate!«

V nedeljo 11. marca
začetek novega romana

Krinka. proti krinki

Pripovedovana z najbolj prevejanimi sredstvi senzacijske tehnike, se odigrava pred bralcem skrivnostna drama, krčevito zgodbena v nekaj dni vožnje s prekomorskim parnikom. — Pošastne, pravilne tatvine na ladji so razburkale duhove potnikov in posade. O storilcu ni sledu. Neprijetljiv je, neviden... Drug sumi drugega, drug drugemu ne zaupa... Napetost, ki jo je dosegel pisec tega romana, je onkraj vseh primer.

Berite „Jutro“! V nedeljo dne 11. t. m.!

S P O R T

Rovanov memorial

V Bohinju se vrši v nedeljo 11. t. m. na Hansenovi skakalnici Rovinov memorial. To vsakoletno prireditev v smuških skokih prireja smučarski klub Ljubljana v počast pokojnega idealnega smučarskega delavca Dorčeta Rovina. Vodstvo kluba se je odločilo za bohinjsko skakalnico, da omogoči start vsem našim tekmovalcem v skokih, tudi onim, ki zaradi manjše rutine niso mogli skakati na Bledu ali v Planici. Zaradi tega bo nedeljska prireditev gotovo v tej sezoni največja ter bo nudila dober pregled napredka naših skakačev.

Prvenstvo v rokoborbi dravske banovine

Letos priredi Ilirija te zanimive tekme klasični grško-rimski rokoborbi v oboto 10. in nedeljo 11. t. m. v dvorani Delavske zbornice. Srečali se bodo trije najmočnejši amaterski klubi naše banovine, in sicer Maraton in Zeleničar iz Maribora in Ilirija. Prireditve bo nadve zanimiva in bo nudila našim sportnikom obilo lepega užutka. Za ponosni naslov prvaka dravske banovine bo borba vsakega zelo huda. Vsi trije klubi se pridno pripravljajo za to srečanje. Tekme bodo obkrožale ob 20 dalje. Nekaj podrobnosti objavimo prihodnjic.

Table tennis turnir za prvenstvo Maribora

Preteklo nedeljo sta priredila Mariborski akademski salski klub in ISSK Maribor v telovadnici v Cankarjevi ulici table tennis turnir, ki je v vsakem oziru prav dobro uspel. Turnirja so se udeležili člani mariborskega akademskega kluba, ISSK Maribora in SK Zeleničarja ter ekipa ZSK Hermesa iz Ljubljane. Rezultati turnirja so bili naslednji:

Gospodje posamezno (juniorji): 1. Drovnik (Hermes) 14 točk, 2. Senekovič (ISSK Maribor) 13, 3. Kavčič (Hermes) 13, 4. Marinko (Hermes) 11, 5. Vasko Škapin (ISSK Maribor) 7, 6. Dušan Vodeb (ISSK Maribor) 5 in 7. Jezernik (Zeleničar) brez točke.

Gospodje posamezno (seniorji): 1. Koser (ISSK Maribor) 13 točk, 2. Bergant (ISSK Maribor) 12, 3. in 4. Puh (ISSK Maribor) in Pušenjak (Zeleničar) 8 točk, 5. Kirbiš (ISSK Maribor) 4 točke in 6. dr. Pihler (MASK) brez točke.

Dame posamezno: 1. Ida Rižnar (ISSK Maribor) 6 točk, 2. Gregorec (ISSK Maribor) 4 točke in 3. Weiss (neorganizirana) brez točke.

Gospodje v dvoje: 1. Drovnik — Kavčič (Hermes) 9 točk, 2. Senekovič — Vodeb (ISSK Maribor) 6, 3. Dervovšek — Korčič (ISSK Maribor) 3 točke in 4. Vasko Škapin — Boris Škapin (ISSK Maribor) brez točke.

Mešani pari: Rižnar — Vodeb 6 točk, 2. Gregorec — dr. Pihler 4 točke, 3. Weiss — Pušenjak brez točke.

Iz stare Ljubljane

Nekaj spominov na „zlata“ dijaška leta

1. Prihod v mesto.
Leta 1880 se je Kristofor Pepček pričel v belo Ljubljano. In mir je imel od silnih vseh stvari. In dvonovo prebivalstvo purgarskega Kamnika, zakaj s Pepčkom vred so nehalno purgarjem obrnili hrbet vsi največji tatarski kamniški paglavci. Prvi in Mško sta ponosno dvignila glavi, ko se je v zgodnji uri Kristoforova mama pojavila na pragu. Za njo sem prikobal jaz in — h hot, že smo bili v diru.
Da po pravici povem, se mi je dokaj mlo stori pr. sru, ko sem se prejšnji dan poslovil od vseh krajev, oseb in živali iz mojih mladih avantur v idiličnem Kamniku. Na drugi strani pa tudi perspektiva bodočnosti ni bila tako prepričljiva, da bi se moral vnaprej radovali. Občutek radovednosti se me je pa prijel in me ni več zapustil vso dolgo pot do Ljubljane. Na potu vsa se kakor običajno ustavila pri Sretru v Menglu na malo južno. — Mimo trznihkih borstov na desni, kjer so še leto dni prej taborili rokovanji in kjer je bilo in še danes stoji »krvavo znamenje« — tu se je stara mama kar trkrala prekrizala in zaključila molitvo s »Bog jim daj dobro!« — smo drevili skozi Ornuče in čez stari saviški most na Jeticu. Zadnja hiša je bila takrat ona pri Urhančevu, sicer pa zgolj bela ponopila smučarica na levi strani in visoki topoli na obeh straneh pote. Krasen je bil skot: to spak razgled na stari in po-

nosni Ljubljanski grad.
Mimo pokopališča pri Sv. Krištofu, kjer me je neznanka zanimali tisti angel, trobento nad napisom »Resurrecturis« — smo jo naposled med staro bolnišnico na levi in Figovcem na desni strani zavil naravnost k Lefontu na dvorišče.
Tu naju je sprejel vsemogočni upravitelj lefontovskega hleva, Jernej. Brumna glava je dobro vedela, da Kristofova mama poglaga važnost na hitro in razumno postrežbo, poslednje kakovosti se je tudi spajala količina radodarnosti. — Dočim se je stara mama še dokaj hitro izluščila iz kočije, sem potreboval jaz že dlje časa v ta namen, pač ker sem imel sila brige za svoje spremstvo: — belouški, bele miši vervečo in skovika. Druga dva kovača, eden z jastvinami; kranjskim klobasami, sadjem, prepotrebno potico in velikim hlebcem kruha, drugi s perilom in obleko, m nista bila toliko pri sru Jernej mi je moral priseti, da bo z živalicami ravnal krščansko in usmiljeno.
In hajdi na cesto!
Nasproti Slonu se je takrat vzdigoval širni kompleks garnizijske bolnice in pekarne. Poslopja so se raztezala od Dunajske ceste pa do Narodnega doma v velikem štirikotju. Vsa stavba je na moč dolgočasno učinkovala, pač ker je bila eraska in zamenljiva.
Pred Slonom in onstran (kjer je sedaj Magdičeva trgovina) pred hotelom »Stadt

Iz življenja na deželi

Iz Kranja

— K posebnemu vlakcu, ki vozi v nedeljo 11. t. m. ob 6. zjutraj iz Ljubljane v Maribor, vozi avtobus iz Kranja ob 4.45 izpred hotela »Stare pošte« v Ljubljano. — Avtop. Gorican, Tržič.

Iz Tržiča

— K posebnemu vlakcu, ki vozi v nedeljo 11. t. m. ob 6. zjutraj iz Ljubljane v Maribor, vozi avtobus ob 4.15 iz Tržiča v Ljubljano. — Avtopodjetje Gorican, Tržič.

Iz Ptuja

— Zalostna smrt mladenke. Pretekli petek je bila večja družba fantov na obisku pri posestnici Zumerjevi, kjer so se do večera v prijatni družbi razgovarjali. Ko jih je zvečer posestnica s svojo hčerjo Terezijo spremlila in sta se poslovili od njih, je na povratku v hišo hči nenadno omahnila in padla. Mislila je, da je hčerki spodrsnilo, jo je mati hotela dvigniti, toda hči je obležala negibna. Mladenko, ki je bila stara komaj 22 let, je zadela srčna kap. Pokopali so jo v ponedeljek. Po mestu se še širile vesti, da je bil uboj, kar pa ne odgovarja resnici.

— Haloški strahovalci. Ker je ptujsko sodišče zaključilo preiskavo o tatinski družbi, ki je lani strahovala Haloze in Slovenske gorice, sta bila danes eskortirana k okrožnemu sodišču v Maribor Herič Jožef iz Drstelje in Cajnko Martin iz Mestnega vrha, dočim se tretji komplic že dalje časa nahaja v zaporih mariborskega sodišča.

GUSTANJ. Blizu se konec šolskega leta. Marsikateri učenec ali učenka zapusti za vedno šolsko sobo. Kam so mladinci se vraščajo. Doraščajoči ali doraščajoča se v brezdelju izgubi. Naša dolžnost je, da skrbimo za to mladež. Občinski odbor društva Rdeči križ v Guštanju razume težavni položaj in je že v nekaterih primerih z uspehom posegel v to poglavlje socialnega vprašanja. Preskrbel je nekaterim otrokom primerna učna mesta kakršnekolik obiti. Tudi tokrat se obrača na naše obrtnike, osobito na ključavničarje, kovače, finke, mehanike, tehničarje, urarje, vrtnarje, kamnoseke, rezbarje, podobarje, pletarje, krtačarje, lončarje, čevljarje, modelne mizarje, modistine, šivilje, frizerje, trgovce in druge, da sprejmejo v uk mladeniča ali mladenko iz Guštanj in njegove okolice. Uka željni otroci, varovanci Rdečega križa, so siromašni, zelo siromašni, zato more Rdeči križ oddati svojega varovanca le tja v uk, kjer ima popolno oskrbo, a zato primerno učno dobro. Rdeči križ ima tudi deklico, staro 13 let, popolno siroto, ki bi rada prišla v dobro pošteno hišo, da bi si jo popolnoma prisvojili. Deklica je učenka šestega razreda osnovne šole, precej nadarjena in dobrega obnašanja. Prosimo vse, ki se zanimajo za naše socialno delo, da se za nadaljnje podatke obrnejo na Rdeči križ Guštanj, dravogorjski srez.

Repertoar

DRAMA.

Začetek ob 20.

Sreda, 7.: Viseška kronika. Izven. Četrtek, 8.: Konec poti. Četrtek. Petek, 9. ob 15.: Kulturna prireditev v Črni mlaki. Izven. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 5 do 14 Din.

OPERA.

Začetek ob 20.

Sreda, 7.: Jmufa. Sreda. Proslava rojstnega dne predsednika Češkoslovaške republike. Četrtek, 8.: Pri belem konjicku. Izven. Globoko znižane cene od 6 do 30 Din.

Prva repriza izredno uspele dramatizacije Tavičarjevega romana »Viseška kronika« bo drevi. Zaedba je leta kakor na premieri. Predstava je izvan in traja tri ure. Konec je ob 11.

Za nocojšnjo slavnostno predstavo v operi, je še dovolj lož in sedežev poleg abonmaja Sreda na razpolago Cen. obilneje. Poletni abonma. Ponovno opozarjamo na razpis poletnega abonmaja, ki se začne s predstavami v soboto. Abonenti poletnega abonmaja dobijo do konca junija 8 dramatskih in 8 opernih predstav. Cene so izredno ugodne. Očlotti abonma se plačuje v štirih obrokih. K mnogobrojnemu podpisu poletnega abonmaja navkljudne vabi uprava.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 20.

Sreda, 7.: Zaprtje. Četrtek, 8.: Natalija. A. Premiera. Petek, 9. ob 15.: Deseti brat, Proslava 90-letnice Jurčičevega rojstva. Dijaška predstava. Globoko znižane cene (od 10 Din navzdol). Sobota, 10.: Vilijela. B. Goetovanje gđ. Erike Družovičve.

Sokol

Nekoliko podatkov o bolgarskih Junakih

Zveza bolgarskih junaških telovadnih društev, ki je bila ustanovljena leta 1898, tri leta po osvojitvi sofijskega »Junaka«, šteje sedaj 166 društev, kar znači napram lanskemu letu narast za 12 društev. Prej so se edince delile v mestne in selske, sedaj pa je v toku reorganizacija, ki namestila po našem jugoslovanskem vzorcu široko razporedi junaške čete po vseh večjih bolgarskih vaseh. Delovanje Zveze sicer danes še ni tako globoko prodrla v celotno delovanje društev, da bi se lahko dalo govoriti o enotnem vodstvu, kakor smo ga vajeni pri sokolski organizaciji. Kakor poročajo njihova glasila, je sedaj Zveza v neposrednem stiku s 111 društvi, dočim je lanskega leta bila ta številka še mnogo manjša: samo 39. Sedaj je osrednje vodstvo v sklopu, da lahko pregleda delovanje društev in temu primerno ukrepa. Po zadnjih podatkih je delovalo 56 društev prav dobro, 55 pa bolj zadovoljivo. Vsekakor pa je velik napredek že dejstvo, da je vodstvo dobilo stike z mnogo večjim številom društev, kakor je bilo to pretekla leta. Izmed edince jih je priredilo lani 85 javni telovadni nastop. Lastno telovadnico je imelo 15 društev, lastno telovadišče in igrišče pa 40 edince. Zveza zama po posejduje v Sofiji permanentno zgrajen, betoniran stadion, kjer bo drugo leto velik junaški zlet. Vse premoženje junaške organizacije znaša po njihovi cenitvi okroglo 20 milijonov levov, t. j. okrog 10 milijonov Din.

Pod novim vodstvom je prišlo v prejšnji reorganizaciji celotnega ustroja Zveze. Dočim so bila društva neposredno podrejena osrednjemu vodstvu in so bile župe, ali kakor jih imenujejo, oblasti bolj tehnične značaja, se namerava sedaj pristopiti k izpolnitvi žup in ustanavljanju okrožij, ki jih je predvidenih zaenkrat 80. Mogoče je, da ne bodo vsa hkrati formirana, toda z naraščajočim številom edince bo ta okrožna organizacija enotno izvedena, prav velikega pomena. Župe, ki sedaj poslujejo, so: Vitoška v Sofiji, Makedonska, Črnomska, Balkanska, Dunavska, Vidinska. Poleg žup pa nameravajo napraviti še posebne junaške inspektorate, ki bi nadzirali delo žup in društev. Sedeži inspektoratov so predvideni v Sofiji, Plovdivu, Varni, Plevnu in Vratcah, župe pa bodo po novem razdeljene tako, da jih bo osem, in sicer v Sofiji, Dupnici, Plovdivu, Stari Zagori, Varni, Šumenu, Vratcah in Ruščuku.

Izgleda, da veje med bolgarskimi Junaki nov duh, ki kaže, da se boče vodstvo ostreji dosedanjih tradicij.

Iz župe Novo mesto. Župni prosvetni odbor priredi tudi letos od 17. do 19. t. m. tridnevni prosvetni tečaj. Župna glavna skupščina je sklicana za nedeljo 11. t. m. ob 9. zjutraj v Sokolskem domu.

Za pokrajinska zleta v Sarajevu in Zagrebu so že izšle klavirske note in se dobe po primerni ceni pri Jugoslovanski sokolski matici v Ljubljani. Za pihalne godbe namerava izdati note godbeni odsek Sokola I. v Ljubljani, ako bi se oglasilo dovoljno število naročnikov.

NOVA SKRIVNOST PUDRA ZA LICE

olepša tudi najbolj
mastno kožo
z „MAT ODRAZOM“

To novo odkritje Vam da svežino in deklško druzest, ki se ji ne more upreti noben moški. Ves dan pa ne bo niti sledu kakšne blekale na licu, pa naj delate karkoli.

Bistvo te skrivnosti je nov način proizvodnje, patentiranega za puder Tokalon, pri katerem je smetanova pena zmešana z najfinejšim pudrom in trikrat presejana skozi svileno sito. Zaradi tega se puder Tokalon drži na licu petkrat dalje, kakor navadni pudri. Tudi po najdaljšem večernem plesu v razgreti dvorani bo Vaša polt tako sveža in druzestna, kakor je bila v začetku.

Smetanova pena v pudru Tokalon prepreči, da bi puder sam osušil prirodno mast kožo, kakor stori to navadne vrste pudra, zaradi česar postane koža raskava in suha.

Iz saveznega tehničnega vodstva. Savezni prednjaški tečaj za članice bo v Ljubljani od 11. do 26. t. m., nakar bo sledil od 11. do 19. aprila tečaj za telovadno brez orožja. Prednjaški tečaj za članice bo od 23. aprila do 5. maja. Druga izbirna tekma kandidatov za savezno predstavniško vrsto za mednarodne tekme v Budimpešti bo 13. in 14. aprila v Ljubljani. Pri prvi tekmi se je javilo zelo mnogo kandidatov, veliko med njimi s velikimi sposobnostmi, zato bo izbirna tekma izredno zanimiva.

Mirensko sokolsko okrožje razvija prav lepo delovanje po vsej mirenski dolini in opazja se, da se sokolskega dela oklepa vedno več ljudi. Društva so medsebojno v najboljših odnosih in vzajemno delujejo po načrtih, ki jih izdela okrožno vodstvo. Saj lani ni bilo prireditve, kjer ne bi bilo zbrano tako rekoč vse okrožje. S temnim sodelovanjem se dajo doseči veliki uspehi, ki daleč nadkriljujejo vsako rovarjenje proti sokolskemu udejstvovanju. V okrožju je telovadilo 132 članov, 47 članic, 46 moškega in 24 ženskega naraščaja ter 118 moške in 128 ženske dece, vseh pripadnikov pa je bilo 881. Telovadnih večerov je bilo 1905, pri katerih je bilo skupno navzočih skoraj 20.000 oseb. In to je ob začetku smotnega dela. Ako bodo društva Trebnje, Mokronog, St. Janz, Mirna, Sužemberk, St. Lovrenc in St. Rupert nadaljevala s sedanjo agilitnostjo ter podvojila napore, bo prihodnje leto uspeh še večji in mogoče bo pridružena čet čet še marsikatera nova sokolska četa.

Vseslovaški sokolski zlet v Varšavi leta 1935 bo gotovo velika privlačnost vseh Slovanov, da si ogledajo Poljsko in njeno prestolnico. Opozarjamo brate in sestre, ki nameravajo iti v Varšavo, da izhajajo v »Sokolskem Glasniku« v podlistku v vsaki številki tečaj poljskega jezika, ki jim bo gotovo dobrodošel.

V razmišljanju iz naših časopisov imamo pogostoma, da živi na Dunaju velika jugoslovanska kolonija, ki se družabno prav krepko giblje. Nikdar pa še ni bilo omenjeno, ali se naši rojaki na Dunaju udeležujejo tudi v sokolskem življenju. Vsaj iz češkoslovaških sokolskih listov ne moremo posneti, ako se mogoče udeležujejo v češkoslovaških sokolskih društvih. Dočim imajo Čehoslovaki na Dunaju in celo v Gradcu svoja sokolska društva, nima Jugoslovani ničesar. Ali bi ne bilo mogoče tudi v tem pogledu gojiti vzajemnih stikov? Kolikor se spominjamo, je svoječasno deloval v Gradcu tudi slovenski Sokol, ki pa je kasneje prenehal. Prepričani smo, da je danes in na Dunaju in v Gradcu še toliko naših zavednih rojakov, da bi lahko sokolska društva tudi uspevala. Isto tako velja, da bi kazalo pričeti s sokolskim delom med našimi rojaki v Franciji, Belgiji in Nemčiji na Vestfalskem. Zato smatramo kot umestno, naj bi se pod okriljem Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije pričelo s predelji za osnovanje jugoslovanske zagranice župe po vzorcu COS, ki naj bi pričela s delom vsepovsod, kjer prebivajo naši bratje izven mej jugoslovanske domovine. Češkoslovaška zagranica župe šteje danes že 38 društev izven Češkoslovaške, ki so raztresena po Nemčiji, Poljski, Franciji in Belgiji. In vendar jih drži skupaj baš njihova župa ter jim daje v vseh ozihr dragocene nasvete, vodi tehnično delo itd. Poskusimo torej tudi mi!

Ostane
na licu
5 krat dalje

Če želite imeti čudovito, čarobno polt, ki povzroči divljenje in tudi zavist Vaših tovarišic, potem si nabavite še danes škaflico pudra Tokalon. Prepričajte se sami, kako se on razlikuje od navadnih pudrov, ker je smetanova pena ključno skrivnost Tokalona.

posajenca. Pa kaj, ko je bila konkurenca tako velika!

Ubogi prof. Nejedly! Kako se je moral režež otepati paglavcev. Kaj je pomagalo, če je naposled skoraj polovica razreda morala klečati ob straneh, ko smo ga po odhod bombardirali s pečkami in papirnati kroglicami! Bil je za nas predobro. Dobrota je pa vedno sirota.

Niso takrat zastoj zvali zvona, ki ga je stari Franzel zagugal in ki naj profesorje in dijakke opominja, da je ura minila, »zvoni sile«. Saj! V koliko korist je bil onim, ki bi se prišli na vrsto, pa niso bili pripravljeni in — last not least — tudi profesorjem!

Prof. Konešegge (prirodopis) je nosil, da je bilo okrog katedra vse črno — to baka. In je imel to zlato navado, da je svojo navidezno jezo uravnal vedno na one nesrečnike, o katerih mu je bilo znano, da so iz »boljšje familije«. Če mu, postavim, na čudno vprašanje: »No, Pepček, ali si že katekariat videl na cesti raztresene jagode od paternostra?« nisem vedel takoj odgovoriti, o čem govorim, sem imel že nezadostno in mesečno »imenovanje« (Benennung), ki ga je morala podpisati stara mati. »Ja, križ božji«, je dejala revica, »kaj pa delaš? Pepček, da si spet benenat?« Nu, konec semestra sem imel pa le »zadovoljivo« v izpričevalu. Brinovec, ki ga je mama prinesla v Ljubljano, je bil od sile priklenil in dober!

Prišel je v Ljubljano prof. Gratzky, Nemec po rodu. Vendar pa se je vztrajno učil slovenščine, tako da nam je že po šestih mesecih znal predavati slovenski. Seveda mu ni šlo kar tako gladko. Nekoč je rekel: »Fantje, danes sem dobrega vola: jutri vam bom pa kaj povedal o tržaški luknji!« »Ri-

sum teneatis« sicer takrat še nisimo razumeli po latinski, pač pa smo rek preločili v slovenski grohot.

Leta 1881. smo pokopali pisatelja Jurčiča. Vsi ljubljanski dijakji smo ga s profesorji vred spremlili k sv. Krištofu.

Ze sem se prenilil skozi drugi razred ter odšel spet po zaslužen plačilo — k mamici.

Tretje leto sem za preselil v Selenburgovo ulico, na dvorišče, kjer je takrat stala gostilna »zur Schnalle«. Iz Pepčka sem postal Bepp, kakor me je nazival stari dobričina Milohnoja, kjer sem sedaj stanoval.

V Selenburgovo ulici (kjer je danes Severjeva trafik) je stalo takrat središče slovenske talije — ljubljanska čitalnica, edina velika dvorana, kjer so se o postu prirejali koncerti in plesi. Takrat je slovel kvartet: Stancar, Pavšek, Noli in Meden. Plesali pa so: valček, mazurko, polko, četvorko in »polštertanz«. Preden se je začel ples, so na Stancarjeva napeli: »Le stole, mize v kraj, ker ples prične se zdaj!«, proznejši gospodje porinili stole in mize tja za kolone stebrov. In razvila se je veselica.

Na koncu Selenburgove ulice je paševala Kazina, središče in poprišče ljubljanskega nemstva in nemškutarstva.

Tako smo se polagoma pretrili do 4. razreda. Prof. Kragelj je začel že kar grški govoriti z nami. »Me pajce!« (ne tgraj se!) je bil njegov najmilejši ukor. Časih je pa tudi zatulil, da je odmevalo po vsem širnem gimnazijskem prostoru.

Ob sredah in sobotah smo prirejali na Gradu viteške turnirje, ki so naposled redno izvenili v joku in stoku »realistikov«, kakor smo nazivali konkurente iz realke.

V Tivoliju, tam, kjer stoji danes poletno gledališče, pa smo zbijali klince (predhod-

